



Luceafărul

Săptăminal editat de Uniunea Scriitorilor din Republica Socialistă România

Publicația Red. Centr. P.M. SALĂ DE LECTURĂ

CREAȚIE ȘI ANGAJARE

Recentele cuvântări ale secretarului general al partidului sunt în măsură să ne releve o multitudine de aspecte ale realității noastre materiale și spirituale din acei unghi al perspectivei care, în permanență și sub toate motivările ei economice, politice și sociale cuprinde și de ceea ce în-debste numim creație și angajare. Un spirit nou de responsabilitate și exigență străbate aceste cuvântări în temeiul cărora acest an este socotit deosebit de important pentru îndeplinirea obiectivelor și programelor adoptate de cel de-al XIII-lea Congres al partidului. Etapa pe care o străbatem este definitorie pentru realitățile pe care le trăim și scopurile pe care ni le-am propus. Bilanțul activității economice pe anul trecut ne situază în ascendența proceselor edificării noastre socialiste multilaterale și el rămâne într-un anume fel un reper pentru tot ceea ce avem de îndeplinit de acum înainte. În reper pentru modul în care ne abordăm propriile cerințe și posibilități. Am avut și avem de învins și greutăți dar ceea ce rămâne esențial este forța cu care vedem mai adine, mai departe, și ne organizăm mai bine eforturile de muncă și creație pentru a ne îndeplini marile deziderate ale înaintării noastre pe calea progresului și civilizației.

Cuvântarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la sedința Comitetului Politic Executiv al partidului ne prefațază elocvent această nouă înțelegere a realității, constituindu-se într-un cuprinzător document politic al prezentului și viitorului apropiat. Subliniind faptul că înșiși munca de partid trebuie să fie apreciată nu după generalități ci după realizările programului partidului de dezvoltare economică și dezvoltarea științei, învățământului, culturii, artei și ridicarea generală a nivelului de viață și de conștiință al tuturor oamenilor muncii, al poporului, secretarului general al partidului indică o direcție nouă, transformatoare, tuturor actelor de creație, cu implicații directe în sfera tuturor domeniilor de activitate. În această accepție am luat cunoștință de Raportul și Comunicatul cu privire la îndeplinirea Planului național unic de dezvoltare economică și socială a Republicii Socialiste România pe anul 1986, în această accepție ne-am evaluat posibilitățile, experiența pe care o detinem pentru ca anul în curs să reprezinte un reper nou de calitate și eficiență, de angajare și responsabilitate.

Lucaefărul



Viorel Mărginean: „Sat în iarnă”

Satul românesc

Fără a face prea multă sociologie, nu e greu de observat că, dacă în cadrul altor culturi lumea țărănească reprezintă o categorie printre altele — cultivați uneori mai degrabă pentru parfumul ei pitoresc sau chiar exotice — în literatura română, cel puțin, ea oferă înșiși direcția centrală a fluxului inspirației artistice. O incursiune diaconică într-un studiu de sute și poate mii de pagini ar confirma pe deplin asemenea aserțiuni. Dar unele astfel de secțiuni istorice, cantitative, îi preferăm axiologice.

Așadar, la invitația de a numi câteva cărți sau opere fundamentale, spun imediat: Ion și Răscala de Liviu Rebreanu, Moromeții de Marin Preda, Desulț de Zaharia Stancu, Mara de Ioan Slavici, Amintirile lui Ion Creangă, Baltagul sau Ochi de urs de Mihail Sadoveanu, Vară buimacă și Ingerul a strigat de Fănuș Neagu, Cîntec de cîmpie și Mîstreji erau blînzi de Ștefan Bănuțescu, Vinătoare regală și Duos Anastasia trecea de D.R. Popescu, Zbor jos de Nicolae Velea, Cordovanii și Sufărâna urmasilor de Ioan Lăncrănjan, Vine iarba și Megalitiile de Ion Gișoaghe, La Literei de Marin Sorescu etc. Adică inserți o bună parte din ce are mai valoros literatura română, realizând o veritabilă istorie a domeniului.

Dar poți omite dintr-o asemenea listă pe Caragiale cu a sa singură dramă Napasta, pe Arghezi cu al său volum 1907, pe Nicolae Filimon cu Cioeci vechi și noi, pe Dănuț Zamfirescu (Tanase Scatiu), în Pogorârile, pe Pavel Dan, pe Cosbuc („poetul țărănimii”), pe Goga („poetul pătimirii noastre”), pe Nicolae Iorga (cu a sa revistă „Sămănătorul”) sau pe Lucian Blaga, „poetul filosof”, care în Discursul academic din 1937 făcea „elogiul satului românesc, scriitorul căruia îi aparține cunoscuta reflecție: „veșnicia s-a născut la sat”??

De fapt, dacă — precum s-a spus — țărănul este „talpa țării” (cel doi termeni avînd, după cum țărăni se știe, aceeași etimologie), „figura” sa este cea mai complexă de la epoca la epocă, de la zona la zonă, de la gen sau specie la gen sau specie, de la autor la autor și chiar de la opera la opera în cazul aceluiași scriitor (a se vedea, de pildă, „figura” bătrînului țărăn în Moromeții și în Delirul sau Marele singuratic); așadar, „figura”, prezența și permanența temei

țărănești sînt de aștit implicare direct sau indirect, infuzate mai mult sau mai puțin vizibil în atmosferă, în compoziție, în stil, prin valorile lor sociale, politice, etice sau estetice în infinit mai multe opere literare mai vechi dar, mai ales, mai noi. Chiar la autori prin definiție „cîntăci”, „livescîți” sau „culti”; bunăoară, la Eugen Barbu — Prințul de duminică; la Eminescu — Sara pe deal; la Nichita Stănescu — Sentimentul țării; la Emil Botta — vezi poemul din volumul Un dor țărănesc.

Practic, excepționând să zicem experimentele avangardiste sau goana după autenticitate a unor scriitori interbelici, dorința să se sincronizeze cu tendințele apusene — întreaga literatură română de un veac încoace, de cînd s-a discutat și se discută „chestia țărănească”, respiră prin toți porii, în infinite nuanțe, acest aer — cînd mai cald, cînd mai rece, cînd mai pur, cînd mai prăfuit — adus de vînturi dinspre vatra satului.

Iată doar trei exemple. A spune că în lirica lui, dincolo de volumul 1907, Tudor Arghezi ilustrează această mare temă țărănească poate părea, la o primă vedere, absolut incompatibil. Ce au comun dramele de conștiință, sondările abisale, „potrivirea” inimitabilă a cuvintelor cu mentalitatea rurală? La o lectură mai atentă se poate descoperi însă nu numai mărturisirea din Testament, („Prin țip și gropi adînci / Suite de bătrînii mei pe brînci”) dar și un sentiment acut al permanenței istorice, un ethos viguros de stăpîn al gîlci și de om cu digurii sociale, plin de gingășie și generozitate („Fă, omule, viață numai bine. / Trebuie, o noapte datată, / Iunie 1987”), o binecunoscută atmosferă bucolică (Logodnă, Inscrisiții), o

Fănuș Băileșteanu

Continuare în pag. a 7-a

- În acest număr: ● Cronica literară de M. Ungheanu și ● Artur Silvestri de ● Poeme de Ioan Alexandru ● Nicolae Stolan ● Grigore Arbore ● Post restant de Iulian Neagu ● Cumpăna de George Alboiu ● Mapamond

CONTEMPORANII NOȘTRI

Un roman european

Incă de la apariția primelor cărți din ciclul Zăpezilor de acum un veac, inițiativa lui Paul Anghel a stîrnit entuziasme și critice extreme, care nu s-au conciliat nici pînă astăzi. Este firesc pînă la un punct, să se întimplă astfel, dacă ne gîndim la faptul că activitatea literară din ultimul timp a acestui autor reprezintă capul de falangă al noii noastre proze de inspirație istorică. Întregul complex de probleme pe care-l ridică interpretarea materialului istoric, noua viziune despre lume ce o solicită el, modalitățile concrete ale scriiturii s.a. determină, fără îndoială, poziții critice diverse, contradictorii chiar. Acestea sînt chemate, însă, de logica internă a valorificării, la o examinare din ce în ce mai atentă și fără prejudecăți, a operii ca atare, la evaluarea ei prin analize de text și situații pe coordonate specifice.

Proiectat inițial în două volume (proiect mărit ulterior la zece, din care au apărut deja opt), acest roman-fluviu totalizează pînă în prezent peste trei mii de pagini. Dacă adăugăm faptul că, după mărturiile autorului, unele volume apărute sînt, în forma lor actuală, incomplete, iar ultimele două sînt în curs de definitivare (trebuie să ne așteptăm la o scriere de peste 4.000—4.500 de pagini, ceea ce depășește de câteva ori narațiunile ciclice de inspirație istorică ale lui Sadoveanu și Camil Petrescu, cele mai ample de acest fel scrise pînă în prezent la noi, și cum puține alte literaturi mai posedă. Se va spune: cantitatea nu este un criteriu valoric. De acord. Numai că, într-o literatură în care respirația

epică este de obicei scurtă și gîfîită, amploarea pe această linie trebuie luată în mod evident și ea în considerație.

Se cuvine să verificăm dacă această amploare narativă își găsește o justificare în cadrul structurii ciclului. Aici se află o primă probă de foc, poate cea mai importantă din toate. Criteriul de verificare nu poate să fie decît unul intern, în raport cu intențiile autorului și cu dimensiunile realității cărăia vor să se implice aceste intenții. Nu este greu de observat că, pe această linie, întregul ciclu al Zăpezilor de acum un veac se aplică unui mare eveniment uman, național și universal, implicînd omul ca ins și ca specie și, de ce nu, ca entitate etnică. Evenimentul ales de autor răspunde acestor exigențe: un război, subiect predilect de epopee și dramă abisală; o temă obsesantă pentru conștiința, aceea a morții. Războiul de la 1877 implică această temă eternă, iar ciclul românesc al lui Paul Anghel o tratează la dimensiuni epicoepice.

Practic, conflictul în care am fost angrenați era pe punctul să degenereze în conflagrație europeană, prefigurînd în felul său de a fi ulterioarele conflagrații mondiale. Spațiul dunărean a devenit deodată centrul de interes al lumii. Bucureștii se trezește peste noapte în oras de succes internațional, un centru cosmopolit sulgeric. Către el privesc sau se revarsă pur și simplu, din Statele Unite pînă în Japonia, diplomați, spioni, militari, medici, revoluționari, traficanți de arme, afaceriști etc., prin șuvoiul necumnat al trupelor care se îndreaptă din toate părțile spre Dunăre. Firele narațiunii se vor

Dumitru Băleț

Continuare în pag a 3-a

ÎNSEMNE DE GÎND ȘI SIMȚIRE

moment de amplă semnificație în calendarul sufletesc al țării, sărbătoarea zilei de naștere a tovarășului Nicolae Ceaușescu, președintele României socialiste, secretar general al Partidului Comunist Român, e întîmpinată, în mod tradițional și pe deplin elocvent, de multiple dovezi de prețuire și respect, de adiere ardentă la principiile și ideile fundamentale promovate de Marele Om aflat în fruntea patriei noi. Un florilegiu conținînd multe din aceste însemne ale gîndului curat, alcătuit din partea Consiliului Culturii și Educației Socialiste se întîlnește în acest an „Arhitect și constructor de țară” (Ed. Eminescu, 1987) și cuprinde un impunător număr de contribuții ale unor scriitori, artiști plastici, oameni de teatru, compozitori și istorici, reunite sub semnul înaltei stime și respectului adine pentru Conducătorul țării, pentru omul care a ridicat România pe culmile unei vieți demne, în rîndul țărilor care fac istorie, înconjurată de stima tu-

turor celor care gîndesc lucid și responsabil la viitorul umanității. Om al principiilor ferme, comuniste și fidu demn al poporului de unde s-a născut, gînditor cu viziune cetezătoare, croind mari proiecte, spirit al binelui și al dreptății, personalitate de anvergură mondială, așezînd România în miezul marilor dezbateri politice ale vremurilor de azi, Om al păcii planetare, tovarășul Nicolae Ceaușescu exemplifică o sinteză de spiritualitate națională și de atitudine morală din perspectiva umanității: un simbol al conștiinței istorice românești, al scuturii românești care poate să aducă, prin contribuția unei experiențe mult milenare, concretizată în gîndirea unii singur om, de structură generală, o concordanță a popoarelor, o lume a păcii, o epocă de adevăr.

George Traian Roman

Continuare în pag. a 7-a

În timpul și spațiul limbii române

Păstrarea identității unui popor, în acest agitat secol douăzeci, a căpătat dimensiuni dramatice adesea, și noi, români, simțim asta mai bine decît mulți alții din bătrîna noastră Europă, îmbrățișată de timp și de multele rele ce s-au abătut asupra ei. În această lume, în care popoarelor mici li s-a rezervat, în nenumerate rînduri, numai dreptul de a fi de acord cu cele hotărîte de mai marii zile („zile mai lungi decît veacul”) chiar și a-ți păstra limba și obiceiurile, a-ți cinstii istoria (scriind-o drept și în spiritul adevărului înseamnă a o cinsti), a-ți măsura valorile tale după măsura idealurilor umaniste susținute și nu după puterea lor prin lume îmbrăcate în haine de împrumut au însemnat și consemnat fapte eroice, în deplinul înțeles al cuvîntului eroism. Nu este vorba, nici pe departe, de exacerbarea unui anume sentiment (a unei anume atitudini profund părintoare,

TINĂR IN AGORA

defavorizînd altele națiuni), ci de chiar condiția fundamentală a existenței unui popor, a unei patrii. Pentru că poporul, patria, depind de existența în conștiința oamenilor a istoriei, a apartenenței lor la această istorie. A gîndi în timpul și în spațiul limbii române este condiția de existență a noastră ca români. Pentru că, în această lume ce, parcă pe să ce trece, dăvine tot mai

Constanțin Stan

Continuare în pag. a 7-a

PREZENȚA TINĂRULUI SCRITOR

Universul valorilor morale

In volumul de debut — Poezii (1977) — Corneliu Vadim Tudor scria o poezie de sonorități pure, versurile sale des-coperind un elegiac în evocarea copilăriei și a universului apropiat. „Minz de jertfă în valtrăpuri sfînte / a fost ea, copilăria mea” notează poetul, marcînd dublarea „virstei pure” cu „sacrificiul”. Prezentîndu-l în Planetă de iarnă, Eugen Barbu remarca: „Rareori mi-a fost dat să găsesc, de la Nicolae Labis, o mai mare puritate în intrinsecul cuvintelor, care atît se refuză unele pe altele pentru a scoate sau a nu scoate acea jerbă nevăzută a poeziei care incununează un vers. E poezia unui copil care zîgîre cu grîdă o tablă de ceară pe care nu s-a scris nimic”. Cu sunete din Labis, urmele războiului se mențin „venea tata-măpovărat de daruri / zornăindu-și schije-nă picior”. Labisian este întreg ciclul Balade de om tinăr. Poetul descoperă viața pe un miracol, cu o candoare contaminantă, exprimînd o stare de exuberanță în

fața bucuriei existenței: „cum să vă spun? mă minunez de viață / ca de-un izvor de munte în pustiu / din fiece ungher al ființei mele / vin soli călări vestindu-mi că sînt viu / în zori mă scot cu lauda pe buze / aprind lămpi mari de scoarț violaceu / simt cum pămîntul — pasăre de finix — / renaște din cenușă-n ochiul meu // ... // ce tinăr sînt! ce blind mă flagelează / blestemul meu divin de a trăi / spun „la mulți ani” acestei lumi frumoase / în care vîd lumina zi de zi / privesc în jur extatic și mă bucur / cit încă-i bine și mă mișc firesc / cit încă gust din vin și scriu poeme / și încă-i pace, doamne, și iubesc //”. Cu o percepție acută a naturalului se imaginează peisaje ferice, într-un spectacol al germinării și al împlinirii firii în mișcarea naturii: „E-o vară pe pămînt atît de verde /

Alexandru Ruja

Continuare în pag. a 7-a

Povestirile-i fără seamăn

Rar o generație mai denigrată de moarte. Acum, s-a stins Nicolae Velea. În zăpezi.



Ca scriitor, el a făcut lucrurile să cînte și iluziile adolescenței tangibile. Nimeni dintre noi n-avem ochiul mai pătrunzător asupra timpului cînd părăsim copilăria, devenim bărbați și adomestim obișnuitul.

Ursită să jefuiească tilhărește vinul și să plătească tragic toate daunele, generația mea îl așează între stilpii de marmură de la capul podului de mărgan.

Nicolae Velea avea vocația zăpezilor, de a fi inteligent și științetor ca și ele, și poate de aceea s-a și prăbușit în vîltoarea lor, într-o noapte cînd zăpezele nu erau pline de viața lui. Ci erau numai lacome să alăture încă un nume demn în coloana Nicolae Labis, Nichita Stănescu, Grigore Hagiu, Sorin Titel.

As vrea să cred că zăpezele ni l-au răpit vîlindu-se treceînd saci de grîu peste Topogolul copilăriei lui aduși din cîmpia adîncă a Brăilei, pentru pămînt rămas întinecat între merii de la Argeș.

Nicolae Velea n-a fost de partea învingătorilor în viață.

Era ursitul unui zeu înfrînt, de prea mult timp viitor adunat în povestirile-i fără seamăn.

Azi, neuitarea îl zidește în legendă. De cite ori vor fi să mă alungă zăpezele sub un brad din margine de București, inima mea, care l-a iubit mereu, va plînge.

Fănuș Neagu

Prin poarta iernii

a trecut prin poarta iernii volatînzîndu-se în somnul zăpezilor eterne, furișîndu-se ca un ren ostent, unul din cele mai autentice talente ale generației de mijloc — Nicolae Velea, a murit cînd părăsise copilăria, devenim bărbați și adomestim obișnuitul.

Ursită să jefuiească tilhărește vinul și să plătească tragic toate daunele, generația mea îl așează între stilpii de marmură de la capul podului de mărgan.

Avea viciul stilistului împătimit de frumusețea limbii române, pe care o știe cum puțina au darul s-o știe și fiecare silabă scrijelată parimorloz părea îndelung gîfuită și rotunjită.

Scăpătoare ca un țel de Toledo, inteligența lui nativă „ublima cuvintele singularizîndu-le, iăsînd în jurul lor o gîd sugestiv pe care prietenii li completau mental cu artificii inutile.

Mircea Micu

Continuare în pag. a 6-a

MIRCEA ANGELESCU: «Ion Heliade Rădulescu»

Orice lucrare se judecă în funcție de propriul său proiect, dar și de alte întreprinderi similare. Comparată cu în-

Angajamentul politic al lui Ion Heliade Rădulescu și-a lăsat urmele lui de nesteri asupra posterității acestuia. Eminescu nu este singur în galeria scriitorilor care plătesc și în posteritate pentru convingerile și adevăratele lor civile.

faptele. Una din cele mai grăitoare contribuții ale cărții lui este desenul precis al statutului social și politic deținut de Ion Heliade Rădulescu în epocă. Sărind peste detaliile trebuie spus că prin originea lui, Ion Heliade Rădulescu era burghezul tipic al vremii, cel îndreptățit în primul rând să facă revoluția, factorul ei organic și legitim.

tr-adevăr explicate toate incertitudinile raporturi care caracterizează evenimentele la care a participat din plin Ion Heliade Rădulescu. A face ordine în această biografie ca în toate celelalte opere ale lui Mircea Anghelescu și-a propus să treacă în revistă din nou documentația fundamentală, din plin folosită peste tot, să la în considerare toate contribuțiile importante asupra temei abordate și mai ales să încerce a rezuma numeroasele litigii pe care cercetarea vieții lui Ion Heliade Rădulescu le-a acumulat.

lui Mircea Anghelescu nu se rezumă la a întoarce pe toate părțile datele în v. de Helade, a introduce mereu în discuție altele noi. Autorul este obsedat de interpretări de excepție, fie în planul psihologic personalului său principal, fie în planul faptelor de istorie, sacrificând datele unei scheme preconcepte. Supunerea la obiect rămâne trăsătura principală a cărții, dar la un obiect el însuși creat de autor în sensul lămuririi bazei documentare, a descurcării originii și ceretării. Rezultatul este o lucrare bine informată, care ordonează și ierarhizează materia documentară oferind cititorului concluzii rezistente și cu mare atenție pentru coerența faptelor.

Reținem că biograful nu s-a lăsat de loc furat de latura psihologică a vieții lui Ion Heliade Rădulescu, ceea ce nu reprezintă o insuficiență ci o altitudine față de specia pe care a abordat-o. Precupțarea principală a cercetătorului este de a integra într-o construcție unitară și echilibrată toate elementele biografiei, conștient de dezechilibrul pe care l-ar provoca o biografie cu accent pe un singur versant al ei. A zice chiar că în anume episoade unde epistolele oferă din plin datele unei caracterizări excesive, Mircea Anghelescu întoarce deliberat spatele acestei posibilități. Deși cartea se ferește de orice polemică, refuzând precizările dezavantajoase acolo unde de pot face pentru adversarul lui Heliade și lund de foarte puține ori partea acestuia în stilul curent al autorilor de monografii, citim în întreaga ei construcție un proiect de lucru și o execuție care vădesc meditația asupra speciei și utilității ei. Pentru Mircea Anghelescu biografie, monografia este un instrument de lucru pus integral în slujba celui studiat și de loc în albuja celui care o semnează. Transparența de care vorbim pleacă de aici, din dorința de a face lo faptelor, rezolvor refuzind orice subliniere a prezenței sale. Nici gând de idee, „interpretărilor de excepție” care a afectat unele întreprinderi monografice ori biografice, prin instalarea în pagină a unor trăsături venite din afara faptelor și a operelor studiate. Mircea Anghelescu detestă poza, dorința revizuirilor spectaculoase, a loviturilor de teatru care marchează și grevează unele întreprinderi biografice recente, care au pierdut sensul adevărat al acestor întreprinderi. Discreția nu este în cazul monografiei Ion Heliade Rădulescu doar un semn al firii autorului, ci rezultanta unei concepții de lucru. În acest sens mai ales, cartea despre Ion Heliade Rădulescu scrisă de Mircea Anghelescu restitue biografiei și monografiei locul său uzurat sau minimalizat.

lescu în corpul biografiei întreprinse. El identifică texte, le raportează la evenimentele, le așază în context literar de epocă. Procedând astfel multe din parafrazele lui Heliade sânt pentru prima dată puse în rama potrivită și prezentate satisfăcător. Rezultă și aici un tablou foarte cuprinzător, care nu exclude nici raportările, nici judecățile de valoare. Ion Heliade Rădulescu nu este înfățișat ca primul scriitor capabil de a reflecta liber, autentic, lumea fărănească, universalul ei folcloric, ca un vestitor al macedonianismului în poezie și gesticația civilă, ca un poet foarte modern în Analiada. Opera este văzută cu un reflex al personalității și mai ales al epocii, fără a se pierde din vedere încadrarea ei valorică în istoria literaturii române. Plină de noutate sânt ultimele capitole ale cărții privind aflatul lui Heliade, de o tristețe jignitoare. Această pășire în cel mai incredibil anonim a bărbatului care cunoscuse totul o treacătoare reconșterea pe plina contribuției sale culturale este impresionantă. Viața lui Ion Heliade Rădulescu este încheiată de Mircea Anghelescu cu un acord care se ține minte. Dimensiunile scriitorului ca și reșorturile acțiunilor lui sânt puse în lumină fără țușe partizanale, literatura lui explică, excepțional din rînd, și în țara obștedă. Anume și subterane ale epocii și ale vieții lui Ion Heliade Rădulescu nu sânt cercetate aici. Întră în discuție și existența și rolul societăților secrete. Importanța studiului lor pentru istorie și istorialiterară românească este indiscutabilă. Cu toate acestea ele sânt mereu expeditiv și tratate în trecere. O bună parte a vieții lui Ion Heliade Rădulescu ține de idee. Aversunile postrevoluționare vin și din trecerea lui prin ele. Relațiile lui cu Caracalechi, cu Hași Pop și alții, (în de acest capitol. Tipografia lui Heliade se bizuie pe ajutorul lui Hași Pop. Mircea Anghelescu face citirea trimiterii, unele foarte vagi, la aceste societăți și acțiuni, dar ele sânt insuficient față de importanța și rolul lor în epocă. Desigur, chestiunea este încă prea puțin studiată, dar ceea ce am fi dorit la această monografie Ion Heliade Rădulescu și suflul ei înnoitor ar fi și această scuturare de surle. Ceea ce nu împledici însă ca Ion Heliade Rădulescu, să fie una dintre cel mai bune biografii dedicate unui scriitor român din cele pe care le avem.

Dar în același timp, abundența materiei, dificultatea cercetării și unele inertii împiedică această monografie să aibă un aspect desăvârșit. Mircea Anghelescu nu ne explică suficient complet abandonarea a lui Ion Heliade Rădulescu din ultimii ani, apelnd la o explicație incompletă. Nu aflăm niciunde de unde-i vin banii surghiunului și strimtoratului scriitor pentru a-și tipări în Paris și în țară publicisticile. Anume și subterane ale epocii și ale vieții lui Ion Heliade Rădulescu nu sânt cercetate aici. Întră în discuție și existența și rolul societăților secrete. Importanța studiului lor pentru istorie și istorialiterară românească este indiscutabilă. Cu toate acestea ele sânt mereu expeditiv și tratate în trecere. O bună parte a vieții lui Ion Heliade Rădulescu ține de idee. Aversunile postrevoluționare vin și din trecerea lui prin ele. Relațiile lui cu Caracalechi, cu Hași Pop și alții, (în de acest capitol. Tipografia lui Heliade se bizuie pe ajutorul lui Hași Pop. Mircea Anghelescu face citirea trimiterii, unele foarte vagi, la aceste societăți și acțiuni, dar ele sânt insuficient față de importanța și rolul lor în epocă. Desigur, chestiunea este încă prea puțin studiată, dar ceea ce am fi dorit la această monografie Ion Heliade Rădulescu și suflul ei înnoitor ar fi și această scuturare de surle. Ceea ce nu împledici însă ca Ion Heliade Rădulescu, să fie una dintre cel mai bune biografii dedicate unui scriitor român din cele pe care le avem.

M. Ungheanu

ION ZAMFIRESCU: «O antologie a dramei istorice românești Perioada contemporană»

Sint, în evoluția unei literaturi, momentele care presupun cu necesitate recaptul și explicite află la îndemână arată că năzuința către o creație durabilă prezintă și sistematice și o funcțiune de program. Aceasta e semnificația „panoramelor”, a unor antologii, a sintezelor parțiale ori a celor care înglobează un fenomen integral, fiind fapt hotărât ca astfel de îndemnări conduc către o privire limpezită, unde contribuția istoricografică literaturii hotărâtoare. A schița, asadar, proporțiile valorice și a extrage formula înaintării conținutiviste sânt procese nu întâmplătoare ci, fără de îndoială, necesități în ordinea evoluției, hărți provizorii care prospectează un teritoriu încă indeterminat.

O astfel de încercare, cu totul trebuitoare de altminteri, este „O antologie a dramaturgiei istorice românești. Perioada contemporană” (Ed. Eminescu, 1988), alcătuită de Ion Zamfirescu, o elaborare de aspect masiv, avind peste 900 de pagini, gândită bine de autor în accepțiunea ei teoretică și metodologică de dinainte de a fi alcătuită asupra unui domeniu care ilustrează în grad înalt dramaturgia românească de azi. E în țara indoielii că materia considerată drept obiect de studiu nu este nesemnificativă și sensurile unor cărți de acest fel se sustrag, în deosebit, condițiilor de aspect conținutiv și cind istoria teatrului românesc postbelic se va face, e fapt sigur că dramaturgia istorică va avea locul ei primordial. Nu explic aici o astfel de preponderență care nu e doar cantitativă, însă e cu neputință să nu observ că a face dramaturgie istorică este a contribui mai degrabă la o definiție a unei identități active a ființei istorice a unui popor. Aceasta e, după toate datele, și motivația întreprinderii pe care și-o propune Ion Zamfirescu, gândită, repet, într-un mod onorabil. De altfel, autorul nu a făcut doar „antologie” propriu-zisă și sistematice și selecționarea unor producții, lăsându-le, cum s-ar zice, să vorbească singure, el a stabilit, într-un remarcabil „studiu introductiv”, cadrele teoretice și a semnalat raporturile necesare cu evoluția istorică a speciei, ceea ce asigură fundamentul principal solid. Observ, deocamdată, că partea cea mai serioasă e în acest caz, aceea teoretică și este indiscutabil că Ion Zamfirescu posedă toate elementele de doctrină spre a veni, odată și odată, cu o „încercare” mai amplă decit

aceasta, avind drept obiectiv noțiunea de „dramă istorică”. Nu am, din punct de vedere al teoriei, vreo obiecție față de propozițiile de aici, cele mai multe dintre ele avind prudență și expresivitate, precizie și conținut de delimitare laudabilă față de tot ce este circumstanțial. „Problema istoriei — zice Ion Zamfirescu — se află în centrul unei largi dezbateri critice” și desăfoară, foarte pe scurt, dezastrul încheierii, punând accentul pe soluția existențială pe care, am impresia, o simpatizează cu precădere. Creațiile, adaugă el, „poartă în ele semne din dezbateră amintită” și de aici ar proveni „mutațiile de ordin ideatic și estetic ce se pot petrece”. Aven de-a face în „un nou teatru istoric”, fundamentat în acest chip: „vorbim despre istoric” trebuie, mai ales, să ne simțim în istorie; interesul arheologic, ca și colectarea de relicve sînt ce sînt și ei sînt. Dincolo de faptele ce se văd pulsează tot atitea altele ascunse. Și unele, și celelalte, se obligă deopotrivă. Contemplarea ea, singură, reprezintă doar un început; cunoașterea istorică implică și alți direcționali, cele reflexive cu deosebire. Reconstituirea, oricînd, sînt binevenite. Este necesar, însă, ca istoria să fie interogată. „Interogarea” ar presupune și o extensiune de înțelesuri pînă dincolo

O ANTOLOGIE A DRAMEI ISTORICE ROMANEȘTI

de marginile istoriei considerată ca „trecut”, ceea ce vrea să zică a aduce istoria în „prezent”. A fi „contemporan” nu este, totuși, a fi „prezentist” — zice Ion Zamfirescu, și sînt cu totul în acord cu astfel de încheieri lucide „problema istoriei” rezidă, în creație, în proporția între „scolastic” și „anarhic”. Așadar, nu „reconstituire” pură și simplă însă nici fantezie fără suport obiectiv — aceasta ar fi ideea și ea merită o soluționare. Cine scrie „dramă istorică” nu o doar istoriograf, este și „artist”, însă a face „artă” fără contribuția „istoriografului” nu ar fi recomandabil. „Drama istorică — spune Ion Zamfirescu — este chemată să scrie și ea istorie, iar poezia — dramatică și ei, trebuie să fie, nu un istoric în sensul științific sau sistematic al cuvîntului, dar oricum un prieten al materiei și un înțeles moral în valorile ei”. S-ar fi putut înainta în această direcție, cerînd dramaturgiului să facă demonstrația perspectivei istorice însușite aici — al consideră doar „prieten al materiei” istorice mi se pare prea puțin. Sigur este că încheierile lui Ion Zamfirescu pot să fie complete însă nu sînt contestabile în esență.

Discutabilă e însă selecția și această disproporție între teorie și practică dă puțința, unor

întrebări insolubile. Să fie vorba de o teorie care percepe mai puțin acută a valorilor, să fie intervenția unui factor perturbator? Este greu de găsit o explicație deși sînt îngredinată cu nu înapținutele de a înțelegi proporțiile dintre valori este de vină. Adeseori, cînd e discutată o antologie, selecția e motivată prin libertate de opțiune și nu se discută decît în chip sumolar, în ideea că există atîtea antologii cîtî antologar, însoțite de o să se exprime. Este însă o părere neîntemeiată și, repet, ceea ce am observat în câteva rînduri, a lăsa deoparte de acestea de „valoare” e de neîngăinînt în astfel de situații. Antologia e un tablou de valori și cu cit dimensiunile ei cantitative sînt mai reduse, examenul axiologic, e deopotrivă, mai sever. Nu contest că există subiectivitate și afect, înțelegere diferențiată, însă mai înaltă de aceea realitatea creației se arată a fi inevitabil obiectivă și această existență obiectivă a valorilor trebuie evidențiată înainte de toate. Antologia lui Ion Zamfirescu este una, oricît ar fi de paradoxal, redusă numeric, deși cantitativ ea are dimensiuni mari, sîntînd 12 dramaturgi, reprezentări fiecare cu cite o piesă. Ea sînt în ordine alfabetică propus de autor: Valeriu Anania, „Steaua Zîmbrului”, Paul Anghel, „Viteazul”, Mircea Bradu, „Hoțărîrea”, Păul Everac, „Drumuri și răscruci”, Mihnea Gheorghiu, „Zodă”, Taurului”, Hora Lovinescu, „Petru Rareș”, D.R. Popescu, „Muntele”, Al. Sever, „Descăpătîrarea”, I.D. Sirbu, „Iarna lupului zencușiu”, Marin Sorescu, „A treia teapă”, Dan Trănciță, „Scene din viața lui Vasile Lucaciuc” și Al. Voitin, „Procesul Horia”. Mai mult de toate, e de discutat accepțiunea noțiunii de „contemporan” și, mă întreb, „contemporan” înseamnă, în acest caz, postbelic? Dacă acesta e sensul, atunci „contemporane” sînt și alte producții, cum ar fi „Bălcescu” (de Camil Petrescu), „Sun” (de G. Călinescu), „Anton Pann” (de Lucian Blaga), unele din piesele lui Ion Luca Caragiale și Victor Eftimiu. Ion Zamfirescu menționează, într-o înțiruire de 46 de dramaturgi (unde sînt felurite nume, unele, cum este cel al lui Paul Fîrduțiu, cu totul în afara literaturii) pe trei dintre acestea ceea ce ar fi o dovadă că el consideră „contemporani”: însă antologia nu cuprinde. E probabil, totuși, că gândul să ilustreze puterea contemporană de creație doar cu dramaturgi așărți în vremuri „contemporane”, ceea ce e corect. Dacă

acest criteriu este inteligibil, de neînțeles rămîne, în citeva puncte, selecția propriu-zisă. Este greu să admim că ar fi reprezentativă o antologie unde are loc Mircea Bradu însă de unde Radu Stancu este eliminat. Absenți sînt de asemenea Mircea Bradu, Popescu, „Noaptea”, Paul Cornel Chițic (cu „Europa, apart” — „sau mort”), Alexandru Popescu („Croitorii cel mari din Valahia”), Teodor Mazilu, ceea ce pune în discuție, încă o dată, criteriul axiologic. E, cu toate acestea, posibil că Ion Zamfirescu s-a gândit să ilustreze, prin dramaturgie, momentele esențiale ale istoriei românești și a făcut alegerea în raport de acest virtual tablou integral (ceea ce era o idee cu totul pozitivă). Antologia conține producții care desăfoară tema decădă, întemeierea Moldovei, domniile lui Vlad Tepec, Petru Rareș și Mihai Viteazul, viața și moartea lui Mircea Costin, revoluția lui Horia și Tudor, războiul pentru independența românilor, de la 1877, procesul „memorandiștilor”. E o curiozitate includea a două piese despre Mircea Costin cînd pînă și realitatea valorilor recomandată, în cazul lui Paul Everac, mai degrabă „Coda” incompletă și cu o „notă” bibliografică, menționează citeva: „revoluția” lui Horia, putea să fie ilustrată la fel de bine (ori poate în chip superior estetic) de „O sîrbătoare princiară” de Teodor Mazilu, Bălcescu, înfalșat de Paul Cornel Chițic (cu „Europa, apart”) putea să aibă în „Europa” în conținut și o parte mai puțin reducătoare decît aceasta.

Ion Zamfirescu s-a gândit să facă, din antologie, o sinteză de vîr curent (însă și academic) și a însoțit fiecare text cu un eseu introductiv (unele de aspectul unui adevărat studiu), cu niște „fragmente critice” (unde selecția e unori incompletă) și cu o „notă” bibliografică foarte necesare, bineînțeles; tabloul, în forma lui de aici, este, în acest fel, complet. Nu e însă și tabloul ideal, ceea ce nu înseamnă că, întemeindu-se pe o selecție. În unele puncte, inconcludentă, această construcție nu este utilă și înaltă, mai ales, acolo unde Ion Zamfirescu face teoria a dramei istorice. De altfel, idealitatea acestei antologii era nu „antologia” ci sinteza istoriografică; poate că ea se va face vreodată.

Artur Silvestri

NOTE • ATITUDINI • NOTE • ATITUDINI • NOTE • ATITUDINI • NOTE • ATITUDINI • NOTE • ATITUDINI • NOTE

ARABESCURI PRIN GRĂDINA SCRISULUI

Cartea despre care vom vorbi*) are citeva motivații și calități care tin de (lucru) curat metafizic: ceas fatal a fost acela în care s-a scris, moment dezlănțind a fost acela în care s-a scris, moment dezlănțind și cu totul penibil, cînd a apărut în librării. Căci ea constituie un compendiu de aberații ideatice, lingvistice, sintactice-gramaticale cum nu prea s-au mai văzut (mai ales tipărite).

„Boast” pentru Boas și „Koloman” pentru Kolomen, „genetrix” față de genetrix, „kustal” în loc de kistes, „cornyx” pentru carnyx, „kavmsmor” și „kolavskos” (în grație ei) și nu kalavris, „antoteli” în loc de autoteli, „etnografe” în loc de etnografice, „pirolaterie” pentru pirolaterie s.m.a., dovedește aiul superficialității, informația lacunară și cultura de dactilograf a autorului, și în indolență, absența totală a oricărui verfic și vifidic redacțional din partea editorii. Dacă forma cărții e delir și riscaș grație acestei dihanii cînd de limbă scrisă, conținutul — și el — e total ratat grație fondului ideatic debil și vicat. Memoria dansului u înlocuită cu memoria personală a autorului și instrumentul prim pentru reconstituirea unor fapte de trecut îl constituie fantezia acestuia. Metoda sa este investigația „după toate posibilitățile inductiv actuale”, practic: după cum îl țese capul și îl duce mîna. Sub imperiul unei exaltări auzile, G.N. improvizează o istorie a dansului autohton vrednică de admirația copilii ci rațiunea și bună de stîrnit risul condescendent ori sfînta indignare. Pentru el, la studii primordiale al umanului „se atesă existența de ritmicitate mimetismului ca eliberare a expresivității auzile, G.N. improvizează o istorie a dansului autohton vrednică de admirația copilii ci rațiunea și bună de stîrnit risul condescendent ori sfînta indignare. Pentru el, la studii primordiale al umanului „se atesă existența de ritmicitate mimetismului ca eliberare a expresivității auzile, G.N. improvizează o istorie a dansului autohton vrednică de admirația copilii ci rațiunea și bună de stîrnit risul condescendent ori sfînta indignare. Pentru el, la studii primordiale al umanului „se atesă existența de ritmicitate mimetismului ca eliberare a expresivității auzile, G.N. improvizează o istorie a dansului autohton vrednică de admirația copilii ci rațiunea și bună de stîrnit risul condescendent ori sfînta indignare. Pentru el, la studii primordiale al umanului „se atesă existența de ritmicitate mimetismului ca eliberare a expresivității auzile, G.N. improvizează o istorie a dansului autohton vrednică de admirația copilii ci rațiunea și bună de stîrnit risul condescendent ori sfînta indignare. Pentru el, la studii primordiale al umanului „se atesă existența de ritmicitate mimetismului ca eliberare a expresivității auzile, G.N. improvizează o istorie a dansului autohton vrednică de admirația copilii ci rațiunea și bună de stîrnit risul condescendent ori sfînta indignare. Pentru el, la studii primordiale al umanului „se atesă existența de ritmicitate mimetismului ca eliberare a expresivității auzile, G.N. improvizează o istorie a dansului autohton vrednică de admirația copilii ci rațiunea și bună de stîrnit risul condescendent ori sfînta indignare. Pentru el, la studii primordiale al umanului „se atesă existența de ritmicitate mimetismului ca eliberare a expresivității auzile, G.N. improvizează o istorie a dansului autohton vrednică de admirația copilii ci rațiunea și bună de stîrnit risul condescendent ori sfînta indignare. Pentru el, la studii primordiale al umanului „se atesă existența de ritmicitate mimetismului ca eliberare a expresivității auzile, G.N. improvizează o istorie a dansului autohton vrednică de admirația copilii ci rațiunea și bună de stîrnit risul condescendent ori sfînta indignare. Pentru el, la studii primordiale al umanului „se atesă existența de ritmicitate mimetismului ca eliberare a expresivității auzile, G.N. improvizează o istorie a dansului autohton vrednică de admirația copilii ci rațiunea și bună de stîrnit risul condescendent ori sfînta indignare. Pentru el, la studii primordiale al umanului „se atesă existența de ritmicitate mimetismului ca eliberare a expresivității auzile, G.N. improvizează o istorie a dansului autohton vrednică de admirația copilii ci rațiunea și bună de stîrnit risul condescendent ori sfînta indignare. Pentru el, la studii primordiale al umanului „se atesă existența de ritmicitate mimetismului ca eliberare a expresivității auzile, G.N. improvizează o istorie a dansului autohton vrednică de admirația copilii ci rațiunea și bună de stîrnit risul condescendent ori sfînta indignare. Pentru el, la studii primordiale al umanului „se atesă existența de ritmicitate mimetismului ca eliberare a expresivității auzile, G.N. improvizează o istorie a dansului autohton vrednică de admirația copilii ci rațiunea și bună de stîrnit risul condescendent ori sfînta indignare. Pentru el, la studii primordiale al umanului „se atesă existența de ritmicitate mimetismului ca eliberare a expresivității auzile, G.N. improvizează o istorie a dansului autohton vrednică de admirația copilii ci rațiunea și bună de stîrnit risul condescendent ori sfînta indignare. Pentru el, la studii primordiale al umanului „se atesă existența de ritmicitate mimetismului ca eliberare a expresivității auzile, G.N. improvizează o istorie a dansului autohton vrednică de admirația copilii ci rațiunea și bună de stîrnit risul condescendent ori sfînta indignare. Pentru el, la studii primordiale al umanului „se atesă existența de ritmicitate mimetismului ca eliberare a expresivității auzile, G.N. improvizează o istorie a dansului autohton vrednică de admirația copilii ci rațiunea și bună de stîrnit risul condescendent ori sfînta indignare. Pentru el, la studii primordiale al umanului „se atesă existența de ritmicitate mimetismului ca eliberare a expresivității auzile, G.N. improvizează o istorie a dansului autohton vrednică de admirația copilii ci rațiunea și bună de stîrnit risul condescendent ori sfînta indignare. Pentru el, la studii primordiale al umanului „se atesă existența de ritmicitate mimetismului ca eliberare a expresivității auzile, G.N. improvizează o istorie a dansului autohton vrednică de admirația copilii ci rațiunea și bună de stîrnit risul condescendent ori sfînta indignare. Pentru el, la studii primordiale al umanului „se atesă existența de ritmicitate mimetismului ca eliberare a expresivității auzile, G.N. improvizează o istorie a dansului autohton vrednică de admirația copilii ci rațiunea și bună de stîrnit risul condescendent ori sfînta indignare. Pentru el, la studii primordiale al umanului „se atesă existența de ritmicitate mimetismului ca eliberare a expresivității auzile, G.N. improvizează o istorie a dansului autohton vrednică de admirația copilii ci rațiunea și bună de stîrnit risul condescendent ori sfînta indignare. Pentru el, la studii primordiale al umanului „se atesă existența de ritmicitate mimetismului ca eliberare a expresivității auzile, G.N. improvizează o istorie a dansului autohton vrednică de admirația copilii ci rațiunea și bună de stîrnit risul condescendent ori sfînta indignare. Pentru el, la studii primordiale al umanului „se atesă existența de ritmicitate mimetismului ca eliberare a expresivității auzile, G.N. improvizează o istorie a dansului autohton vrednică de admirația copilii ci rațiunea și bună de stîrnit risul condescendent ori sfînta indignare. Pentru el, la studii primordiale al umanului „se atesă existența de ritmicitate mimetismului ca eliberare a expresivității auzile, G.N. improvizează o istorie a dansului autohton vrednică de admirația copilii ci rațiunea și bună de stîrnit risul condescendent ori sfînta indignare. Pentru el, la studii primordiale al umanului „se atesă existența de ritmicitate mimetismului ca eliberare a expresivității auzile, G.N. improvizează o istorie a dansului autohton vrednică de admirația copilii ci rațiunea și bună de stîrnit risul condescendent ori sfînta indignare. Pentru el, la studii primordiale al umanului „se atesă existența de ritmicitate mimetismului ca eliberare a expresivității auzile, G.N. improvizează o istorie a dansului autohton vrednică de admirația copilii ci rațiunea și bună de stîrnit risul condescendent ori sfînta indignare. Pentru el, la studii primordiale al umanului „se atesă existența de ritmicitate mimetismului ca eliberare a expresivității auzile, G.N. improvizează o istorie a dansului autohton vrednică de admirația copilii ci rațiunea și bună de stîrnit risul condescendent ori sfînta indignare. Pentru el, la studii primordiale al umanului „se atesă existența de ritmicitate mimetismului ca eliberare a expresivității auzile, G.N. improvizează o istorie a dansului autohton vrednică de admirația copilii ci rațiunea și bună de stîrnit risul condescendent ori sfînta indignare. Pentru el, la studii primordiale al umanului „se atesă existența de ritmicitate mimetismului ca eliberare a expresivității auzile, G.N. improvizează o istorie a dansului autohton vrednică de admirația copilii ci rațiunea și bună de stîrnit risul condescendent ori sfînta indignare. Pentru el, la studii primordiale al umanului „se atesă existența de ritmicitate mimetismului ca eliberare a expresivității auzile, G.N. improvizează o istorie a dansului autohton vrednică de admirația copilii ci rațiunea și bună de stîrnit risul condescendent ori sfînta indignare. Pentru el, la studii primordiale al umanului „se atesă existența de ritmicitate mimetismului ca eliberare a expresivității auzile, G.N. improvizează o istorie a dansului autohton vrednică de admirația copilii ci rațiunea și bună de stîrnit risul condescendent ori sfînta indignare. Pentru el, la studii primordiale al umanului „se atesă existența de ritmicitate mimetismului ca eliberare a expresivității auzile, G.N. improvizează o istorie a dansului autohton vrednică de admirația copilii ci rațiunea și bună de stîrnit risul condescendent ori sfînta indignare. Pentru el, la studii primordiale al umanului „se atesă existența de ritmicitate mimetismului ca eliberare a expresivității auzile, G.N. improvizează o istorie a dansului autohton vrednică de admirația copilii ci rațiunea și bună de stîrnit risul condescendent ori sfînta indignare. Pentru el, la studii primordiale al umanului „se atesă existența de ritmicitate mimetismului ca eliberare a expresivității auzile, G.N. improvizează o istorie a dansului autohton vrednică de admirația copilii ci rațiunea și bună de stîrnit risul condescendent ori sfînta indignare. Pentru el, la studii primordiale al umanului „se atesă existența de ritmicitate mimetismului ca eliberare a expresivității auzile, G.N. improvizează o istorie a dansului autohton vrednică de admirația copilii ci rațiunea și bună de stîrnit risul condescendent ori sfînta indignare. Pentru el, la studii primordiale al umanului „se atesă existența de ritmicitate mimetismului ca eliberare a expresivității auzile, G.N. improvizează o istorie a dansului autohton vrednică de admirația copilii ci rațiunea și bună de stîrnit risul condescendent ori sfînta indignare. Pentru el, la studii primordiale al umanului „se atesă existența de ritmicitate mimetismului ca eliberare a expresivității auzile, G.N. improvizează o istorie a dansului autohton vrednică de admirația copilii ci rațiunea și bună de stîrnit risul condescendent ori sfînta indignare. Pentru el, la studii primordiale al umanului „se atesă existența de ritmicitate mimetismului ca eliberare a expresivității auzile, G.N. improvizează o istorie a dansului autohton vrednică de admirația copilii ci rațiunea și bună de stîrnit risul condescendent ori sfînta indignare. Pentru el, la studii primordiale al umanului „se atesă existența de ritmicitate mimetismului ca eliberare a expresivității auzile, G.N. improvizează o istorie a dansului autohton vrednică de admirația copilii ci rațiunea și bună de stîrnit risul condescendent ori sfînta indignare. Pentru el, la studii primordiale al umanului „se atesă existența de ritmicitate mimetismului ca eliberare a expresivității auzile, G.N. improvizează o istorie a dansului autohton vrednică de admirația copilii ci rațiunea și bună de stîrnit risul condescendent ori sfînta indignare. Pentru el, la studii primordiale al umanului „se atesă existența de ritmicitate mimetismului ca eliberare a expresivității auzile, G.N. improvizează o istorie a dansului autohton vrednică de admirația copilii ci rațiunea și bună de stîrnit risul condescendent ori sfînta indignare. Pentru el, la studii primordiale al umanului „se atesă existența de ritmicitate mimetismului ca eliberare a expresivității auzile, G.N. improvizează o istorie a dansului autohton vrednică de admirația copilii ci rațiunea și bună de stîrnit risul condescendent ori sfînta indignare. Pentru el, la studii primordiale al umanului „se atesă existența de ritmicitate mimetismului ca eliberare a expresivității auzile, G.N. improvizează o istorie a dansului autohton vrednică de admirația copilii ci rațiunea și bună de stîrnit risul condescendent ori sfînta indignare. Pentru el, la studii primordiale al umanului „se atesă existența de ritmicitate mimetismului ca eliberare a expresivității auzile, G.N. improvizează o istorie a dansului autohton vrednică de admirația copilii ci rațiunea și bună de stîrnit risul condescendent ori sfînta indignare. Pentru el, la studii primordiale al umanului „se atesă existența de ritmicitate mimetismului ca eliberare a expresivității auzile, G.N. improvizează o istorie a dansului autohton vrednică de admirația copilii ci rațiunea și bună de stîrnit risul condescendent ori sfînta indignare. Pentru el, la studii primordiale al umanului „se atesă existența de ritmicitate mimetismului ca eliberare a expresivității auzile, G.N. improvizează o istorie a dansului autohton vrednică de admirația copilii ci rațiunea și bună de stîrnit risul condescendent ori sfînta indignare. Pentru el, la studii primordiale al umanului „se atesă existența de ritmicitate mimetismului ca eliberare a expresivității auzile, G.N. improvizează o istorie a dansului autohton vrednică de admirația copilii ci rațiunea și bună de stîrnit risul condescendent ori sfînta indignare. Pentru el, la studii primordiale al umanului „se atesă existența de ritmicitate mimetismului ca eliberare a expresivității auzile, G.N. improvizează o istorie a dansului autohton vrednică de admirația copilii ci rațiunea și bună de stîrnit risul condescendent ori sfînta indignare. Pentru el, la studii primordiale al umanului „se atesă existența de ritmicitate mimetismului ca eliberare a expresivității auzile, G.N. improvizează o istorie a dansului autohton vrednică de admirația copilii ci rațiunea și bună de stîrnit risul condescendent ori sfînta indignare. Pentru el, la studii primordiale al umanului „se atesă existența de ritmicitate mimetismului ca eliberare a expresivității auzile, G.N. improvizează o istorie a dansului autohton vrednică de admirația copilii ci rațiunea și bună de stîrnit risul condescendent ori sfînta indignare. Pentru el, la studii primordiale al umanului „se atesă existența de ritmicitate mimetismului ca eliberare a expresivității auzile, G.N. improvizează o istorie a dansului autohton vrednică de admirația copilii ci rațiunea și bună de stîrnit risul condescendent ori sfînta indignare. Pentru el, la studii primordiale al umanului „se atesă existența de ritmicitate mimetismului ca eliberare a expresivității auzile, G.N. improvizează o istorie a dansului autohton vrednică de admirația copilii ci rațiunea și bună de stîrnit risul condescendent ori sfînta indignare. Pentru el, la studii primordiale al umanului „se atesă existența de ritmicitate mimetismului ca eliberare a expresivității auzile, G.N. improvizează o istorie a dansului autohton vrednică de admirația copilii ci rațiunea și bună de stîrnit risul condescendent ori sfînta indignare. Pentru el, la studii primordiale al umanului „se atesă existența de ritmicitate mimetismului ca eliberare a expresivității auzile, G.N. improvizează o istorie a dansului autohton vrednică de admirația copilii ci rațiunea și bună de stîrnit risul condescendent ori sfînta indignare. Pentru el, la studii primordiale al umanului „se atesă existența de ritmicitate mimetismului ca eliberare a expresivității auzile, G.N. improvizează o istorie a dansului autohton vrednică de admirația copilii ci rațiunea și bună de stîrnit risul condescendent ori sfînta indignare. Pentru el, la studii primordiale al umanului „se atesă existența de ritmicitate mimetismului ca eliberare a expresivității auzile, G.N. improvizează o istorie a dansului autohton vrednică de admirația copilii ci rațiunea și bună de stîrnit risul condescendent ori sfînta indignare. Pentru el, la studii primordiale al umanului „se atesă existența de ritmicitate mimetismului ca eliberare a expresivității auzile, G.N. improvizează o istorie a dansului autohton vrednică de admirația copilii ci rațiunea și bună de stîrnit risul condescendent ori sfînta indignare. Pentru el, la studii primordiale al umanului „se atesă existența de ritmicitate mimetismului ca eliberare a expresivității auzile, G.N. improvizează o istorie a dansului autohton vrednică de admirația copilii ci rațiunea și bună de stîrnit risul condescendent ori sfînta indignare. Pentru el, la studii primordiale al umanului „se atesă existența de ritmicitate mimetismului ca eliberare a expresivității auzile, G.N. improvizează o istorie a dansului autohton vrednică de admirația copilii ci rațiunea și bună de stîrnit risul condescendent ori sfînta indignare. Pentru el, la studii primordiale al umanului „se atesă existența de ritmicitate mimetismului ca eliberare a expresivității auzile, G.N. improvizează o istorie a dansului autohton vrednică de admirația copilii ci rațiunea și bună de stîrnit risul condescendent ori sfînta indignare. Pentru el, la studii primordiale al umanului „se atesă existența de ritmicitate mimetismului ca eliberare a expresivității auzile, G.N. improvizează o istorie a dansului autohton vrednică de admirația copilii ci rațiunea și bună de stîrnit risul condescendent ori sfînta indignare. Pentru el, la studii primordiale al umanului „se atesă existența de ritmicitate mimetismului ca eliberare a expresivității auzile, G.N. improvizează o istorie a dansului autohton vrednică de admirația copilii ci rațiunea și bună de stîrnit risul condescendent ori sfînta indignare. Pentru el, la studii primordiale al umanului „se atesă existența de ritmicitate mimetismului ca eliberare a expresivității auzile, G.N. improvizează o istorie a dansului autohton vrednică de admirația copilii ci rațiunea și bună de stîrnit risul condescendent ori sfînta indignare. Pentru el, la studii primordiale al umanului „se atesă existența de ritmicitate mimetismului ca eliberare a expresivității auzile, G.N. improvizează o istorie a dansului autohton vrednică de admirația copilii ci rațiunea și bună de stîrnit risul condescendent ori sfînta indignare. Pentru el, la studii primordiale al umanului „se atesă existența de ritmicitate mimetismului ca eliberare a expresivității auzile, G.N. improvizează o istorie a dansului autohton vrednică de admirația copilii ci rațiunea și bună de stîrnit risul condescendent ori sfînta indignare. Pentru el, la studii primordiale al umanului „se atesă existența de ritmicitate mimetismului ca eliberare a expresivității auzile, G.N. improvizează o istorie a dansului autohton vrednică de admirația copilii ci rațiunea și bună de stîrnit risul condescendent ori sfînta indignare. Pentru el, la studii primordiale al umanului „se atesă existența de ritmicitate mimetismului ca eliberare a expresivității auzile, G.N. improvizează o istorie a dansului autohton vrednică de admirația copilii ci rațiunea și bună de stîrnit risul condescendent ori sfînta indignare. Pentru el, la studii primordiale al umanului „se atesă existența de ritmicitate mimetismului ca eliberare a expresivității auzile, G.N. improvizează o istorie a dansului autohton vrednică de admirația copilii ci rațiunea și bună de stîrnit risul condescendent ori sfînta indignare. Pentru el, la studii primordiale al umanului „se atesă existența de ritmicitate mimetismului ca eliberare a expresivității auzile, G.N. improvizează o istorie a dansului autohton vrednică de admirația copilii ci

grigore arbore



Starea de grație

Inventează turme păstorilor pe munți-năapezii. Starea de grație pătrunde prin venele otrăvite de alb ale brazilor. Orice smucișoare aici rămâne a aspirației la puritate

Dar iată, năvălește amurgul și corpurile se dematerializează invocând ora lumină. Increderea în adevăr mai durează încă puțin, pină cind pe versantul opus se alinază regimetele indolente. Fanfarele lor macină deja în scorburi aerul veveritelor, alungă peste pînă vîntul închipuirii. Teama de a fi singuri te duce departe pe malul unui lac în tovărășia animalelor sălbatice. Nimic nu ți-a fost pină acum mai aproape. Aia!

Rotiri contrarii

Oricit de uscat ar fi albia rîului pietrele morii nu se odinesc; magnetizat într-o vîzduție între ele trînd un poli al astrului dimineții. Există în cremene un dor de mișcare a nostalgia de a zdrobi imagini tot astfel cum creierul meu malaxează cutitele umede ale unor pluguri, farurile automobilelor plutind printre norii întunecați de deasupra cetăților. Ar fi de ajuns să plouă și apa ar căra conturul geologic al pîdurii, mirosul oeselilor din ripe păstori incoștanți și plasele braconierilor rupte de lătratul cîinilor. Prin roți deja se-nvîrte așteptarea. Dar sintem în sfîrșitul veșii și apele cu nostalgia formelor fire precum cîntăreții, cu dozele mîi de cleștar pișoie digurile neindrăzînd să treacă. Doar corpul invizibil îmi alunecă prin scocuri, tot mci jos lînzind după roțile contrarii.

Jocul de-a umbrele

Jocul de-a umbrele pe perete, Don Alonso Cano nu mai biciui corul acesta, lasă-l să sufere intru odihnă măcar încă o zi.

Moartea pentru noi nu are importanță mai mare un cîntăreț, încă un iac tîmă mai trec odată inchiștorii, mai vine lumina, se va sfîrși totul cum a început.

carmen focșă

Poem

Ciudat: parcă te-aș aștepta-ntr-o gară Săpădat-ntr-un tunel necontenit Trenuri de apă tocmai venit Să poposească o clipă și să moară.

Iar ceilalți trec pe calmale persoane Să facă depărțirile mai mici Sintem alți de singuri noi, aici Ca niște albe, stinse fanioane.

Parcă te-aș aștepta alt de aproape Incit nici clipa nu ne mai incipe.

Poem

Cuvintul nespun - glont de carne Rîndind amiaza unui trup, Sleită liniște strecoară Paingnu-n pinze ce se rup

Se descărnează frunze gri Să-și lepede puteri străine Prin care au făcut puține Luminele unde vom fi.

Sintem doar noi, putem alege culori pentru orice stație mie să-mi lasi uși, albastrul zidii într-o năluca vie.

Jocul de-a umbrele va putea să continue, Don Alonso Cano nu le mai biciui, lasă-le, lasă-le să sufere, intru odihnă, măcar o zi!

În rinduri strinse

Se adună glorioase ploile de marie în rinduri strinse pentr-un prim osalt spre ultimele picuri de stejeri de la frontiera palidei cîmpii.

E panică în capitola ierbi, în pantheonul lor furnici invocă zeul cel bun care un timp a îmbrăcat cupolele de lut în dură promoroacă.

Pătrunde-n rozătoare miros de devostare; un prim șiraș de sulfite doboră tot ceea ce pe poajii a rămas în semn peren al creșterii de vară.

Incepe un gol de-o clipă brutal și arma centurionului din ceată se afundă întimplător în pieptul animalului aflat lîngă un magur prea timid la pînă.

Inundație

Conductele s-au spart și poezia curge pe străzi împiedicînd trecerea pietonilor. Vacarmul unor versuri avintate a ajuns în pietele centrale unde se viid culorile îngălbenite ale toamnei.

Sintem în plină inundație; e necesară zăgăzuirea hemoroagiei de imagini cu mari baraje înțelepte dispuse în sensurile curgerii. Vom avea astfel în oraș mici lacuri de poezie pentru răcorirea roților automobilelor.

Dar nu se văd deloc pe străzi zidarii, cu totii par plecați în alt oraș și pină vor veni se vor usca la soare metafore și verbe care uo scăpat din chinga tevilor ce le deuceau direct către rețeaua de canalizare.

Stele favorabile

Pășese favorabili tărcoți peste himalidele zăpezii acoperite de cenușă mării răsturnate sub altarele templelor. Incă o noapte fără sens deodată în trimele cînd zăpadă eternă de pe meleagurile argonauților. Pinzele se invită deja în căutarea stelelor favorabile, iscodesc pîlîriile vulcanilor din galaxii. Incă puțin și suflul meu nesătul de iubire ar ajunge în zonele sublinare unde renasc alta infățișări, odată cu acourile cîpotului amuțite într-o peretii mînuilor. Sint cîțiva cîini de pară care rod cu indîrjire lanturi ruginite lîngă deborcaderul unda tocmai ca un sicriu este cărat catargul putrezit al tuturor navigîrilor. A te urca acum ar fi să tulburi un fragil echilibru. Fiinte difante s-or putea trezi; lîngă obraz cu miritul animalelor căutîndu-și stăpînii.

Se subțiază aerul...

Se subțiază aerul trecut prin fluturi de noapte; Adorm deschînd Ochiul încercînd al lumii care privește în vise

Poem

Print-o lupă de rouă Așteptînd ca lucrurile să se trezească Asemenea nouă.

Strigă-mi numele ca din intimplare Ca și cum ai vrea Să-ți cuzi glosul, ca să nu-ți fie teamă De tine însuși.

Și totuși, nimic nu ne cheamă Fără gest, fără noapte Doar aerul se subțiază Trecut prin fluturi de noapte.

Poem

Asază-ți capul pe propriii genunchi Și mingie-ți singură timplele Și mingie-ți singură vorbele Pe care n-ai să le spui niciodată.

...În paharul cu limonadă apa e tremurată

Pină și timpul și-o lepadă o vertebră Pare că abrajiți și se-ncing o febră Și totul în jur se depărtează Doar tu îți rămii trează

Să-ți mingii vorbele Pe care nu le vei rosti nicînd...

...Hai, dăruie-ți singură buca de zahăr Pe care o ronții capilarește, plîngînd...

2 proze de dan cojocaru



În călătoria

mai demult un prieten îmi scrisese în cap ideea extraordinară de a face un poem echivala, spunea el, senzația de a fi în călătoria...

Asa că, influențat cum sint, mi-am luat și eu pușca, am învîtat cu chiu cu vai să o minulesc și iată-mă leșit la prima vîntoare.

Aerul tare al dimineții de toamnă mă înviorase, trezînd o ancesală dorință de a face un adevărat mascur în rîndul necuvîntătoarelor care ar fi făcut imprudenta să-mi lasă în cale.

Mă afundasem bine în padure și luat de foșnetul frunzelor căzute, de liniștea odihnitoare, de romul flosit la micul dejun, nici nu știu cînd m-am trezit nas în nas cu o căprioară. Avea blana rozcată, botul umed, ochii negri, mari și blînzi.

Am ridicat pușca. Dar fie că de emoție, era doar primul vînt care-mi iese în cale, fie de frică, nu mai trăsesem niciodată cu drăcia ala, ochelarii mi s-au aburit și n-am mai văzut nimic.

Am lăsat obiectul în jos încercînd să-mi vîztesc lentilele cu balista. Căprioara mă privea. N-a fugit, dar mă privea cu ochii acia mari, neșei și blînzi.

Mă simțeam destul de jenat, v-o spun drept. Cum naiba să te emoționezi în fața unui vînt, chiar dacă era căprioară. Atunci ea a prins curaj și mi s-a adresat direct:

— Îți mulțumesc! Datorită bunătății tale, datorită suflului tău mare și generos de am scăpat de vrajă. Voi lepăda această piele, voi deveni din nou om!

S-a dat de trei ori... adică nu chiar de trei, ci cam de două ori și jumătate, peste cap și s-a făcut o fată frumoasă... frumoasă... ca-n povești.

A urmat o explozia lungă și incertă, cu o neînțelegere între părinți și niște persoane cam dubioase care nu fuseseră potite la ceva... și niște altceva... mă rog, basme, iar în final și-a manifestat dorința să locuască cu mine pînă la adinea bătrîneții.

— Da... știți... eu, ochelarii... abia am reușit să articlez.

De bine, arăta bine, ce să zic. Totul era ce-aveau să spună vecinii... colegii. La urma urmelor, opinia publică e un lucru foarte important.

Am coborî de dealul în tăcere spre Trabuntul meu care stătea parcat pe drumul de țară la marginea pădurii și... ce era să fac... am plecat cu fața spre casă. Vă asigur că nu aveam altă soluție. Dumneavoastră în locul meu ce ați fi făcut? Ei, păi veți mîna și voi.

I-a plăcut foarte mult limuzina, nu mai văzuse de aproape niciodată asemenea minune. Claxonul cel puțin o făcea fericită. A trebuit să claxonez pe tot parcursul, încalcînd dispozițiile și semnalațiile respective, eu care n-aveam nici cea mică abatoare... pe linie de circulație.

În fata blocului s-a minunat de înălțimea „palatului” meu, mai ales cînd a aflat că stiau la elajul nouă. Și pentru că liftul nu mergea, că era în reparare de șase luni, a trebuit să urc pe jos. Mai greu a fost cu explicația că la noi nu mai este obiceiul să-ți duci în brațe iubita pînă treci pragul. O ținea morțiș că vrea să respectăm tradiția. Ea că da, eu că nu, așa că am luat-o înainte pe scări și nu mă vadă administratorul și abia pe la clajul a reușit să mă ajungă.

Casa mea i-a plăcut foarte tare. Din păcate pe la miezul nopții, cînd locatarul de la zecă, care face mobilă în timpul liber, a început să busească cu ceva în potele, s-a speriat îngrozitor crezînd că e Zmeu care și-a trimis înaintea lui buzduganul pentru a-și vesti sozirea.

Avea un somn foarte ușor, se speria la cel mai mic zgomot. Și la noi în bloc, slavă domnului, numai liniste nu e. I auzi noaptea pe cei de la parter ce fac, dar mițe vecinii mă apăsau.

N-am înțeles perfect în zilele următoare. Ea stătea acasă și gătea, cosea, lucra la gherghet, iar eu mergeam liniștit la serviciu. Asta pînă într-o zi, cînd o rugasem să-mi facă pîlă. Vreau să vă spun că mă topeșe după aceea. Cînd de mincare, cînd am venit, am găsit minunatul meu apartament ca după cutremur. Mi-a explicat senină că pentru a culege bine orezul apelase la păsările care să-l adune bob cu bob. Citise asta în nu știu ce carte și-i plăcuse ideea. Dar păsările după ce și-au făcut troaba s-au



hrjonit prin casă și pe lîngă fulgisorii risipiți pretutîndeni, precum și alte resturi ale trecerii lor, mi-au sfîșiat perdelele, au spart două vase chinezesti la care țineam foarte mult, și-au făcut cubusoare din firele de blană extrase din cerca autentică de Maramures, pe lîmpi și-o bibliotecă. Am rugat-o să nu mai solicite asemenea ajutoare. Mai bine nu mai mînuiești pîlăf cite zile oi trăi, decît așa. Dar ea a susținut că sint foarte drăguțe și nu poate să le alunge.

Că să nu se plietsească toată ziua în casă, am hotărî să meargă la cumpărături. I-am dat o listă, i-am făcut schita traseelor spre magazine, în asa fel incit să nu abă de traversat nici-o stradă (asta n-am reușit s-o învăț niciodată), i-am lăsat bani. Adică toți banii pe care-i aveam.

Seara mi-a spus fericită că a luat tot, chiar și un tricou în plan, unde și se răspundea că „nu avem” sau „treceți mai tîrziu, poate ne vine”, privea gales pe mîtură printre cele două camere, plicul sîrcea într-un plicior, iar omul cu un singur ochi urmărea de pe balcon și la noaptea evoluția sateliților meteorologici. Asta pînă într-o zi cînd am pus piciorul în prag și i-am spus:

— Intr-una din zile mi-a arătat incintată un tricou pe care-l cumpărase de la o neațătoare ambulată și care pe față avea pictat chipul lui Dolănescu, iar pe spate Florin Piersic primplan în mîrime naturală și culori strădene. Prețul la care fusese achiziționat era exorbitant. Oricum, aveam în casă pe lîngă stîlul de păsărele și portretele celor două staruri pe care le vedeam circulînd ziua și noaptea între bote, bucătărie, cămară și dormitor.

Mai apoi a urmat aducerea în casă a unui plicie debl mîntal, din carier, care făcea vîra figurate la care, a unui tip cu un singur ochi în frunte, cules din prelungirea Ferentari, a unei babe cu aspect de zgripuroaică, precum și a altor figăni.

Păsărelele îmi cripeau pe cap și pe urechi, baba umbra călare pe mîtură printre cele două camere, plicul sîrcea într-un plicior, iar omul cu un singur ochi urmărea de pe balcon și la noaptea evoluția sateliților meteorologici. Asta pînă într-o zi cînd am pus piciorul în prag și i-am spus:

— Uite ce-i, fetiță! Să știți că acolo, în pădure, n-am tras cu pușca de frică. Mi se aburiseră ochelarii. Dar acum, gata! Dă-mi arma din cu și o să vezi!

Atunci ea s-a dat din nou de tre... adică nu, de două ori și jumătate peste cap, a redevenit căprioară, păsărelele au zburat, musafirii nedorii la fel.

Am luat-o în brațe și am fugit cu ea pînă la primul col silvic unde le-am aruncat-o în ogrădă. Treaba lor, să se descurse!

Oare s-o fi mai dat de tre... adică nu... de două ori și jumătate, peste cap? Cîie știți?!

— Camera lor? ... Evident!

Intr-una din încăperi, poate cea mai mare a apartamentului, se aflau saltele relaxa acoperite cu pături din păr de cămilă, pe care trona un mastodont, am înțeles mama cu puii. Două boxe mari cu difuzoare creau și aici o ambianță sonoră odihnitoare.

Patru pui aveți? ... Acum numai patru. Rîndul trecut a făcut opt. Naște mițica de două ori pe an. Mai am o cățelușă însărcinată, dar acum e la pîmbare cu băiatul care are grijă de el.

— Cît e? ... Cît costă? ... A, cît costă? o nimica toată. El se vînd ca la zece mii bucala, dar noi nu facem din șobolani o afacere. Cîrem un preț mai simbolic. Opt mii de lei!

— Opt mii? Nu-i puțin? ... Evident, e foarte puțin, e un adevărat chilipir pentru dumneavoastră.

Buni am zis, iau și eu trei exemplare. Dar nu acum. Mă duc să scot banii de pe C.E.C. și vi-l trimit prin secretarul meu. Va sosi în cursul zilei de mîine cu douăzeci și cinci de mii. O mie în plus pentru zgarzi. Bănuiesc că-i dati cu zgardă cu tot, nu?

— Evident! ... Și vă mai trimit și zece mii accont pentru vitlorii căței al mițicii care se află la pîmbare!

Am plecat acasă și nu mi-am revenit o săptămînă.

Utilasem de cătel, cînd a trebuit să plec la un prieten agronom, la țară. Lîngă ferma unde luca el se afla și o turmă de oi. Aici am dat peste un cioban care mergea însoțit de o căte mare, jigărită, cu blana bălucită și pînă de scatei, urmărit de doi cățelani, unul alb, unul negru. L-am întrebat într-o doară:

— Ce faci cu așa mîci, baciule, nu-i dai? ... Apoi i-o dai, dar n-am cum.

— Uite, că iau eu unul. Ală alb, se poate? ... Cum nu, ia-ți și fii sănătos!

— Cît să-ți dau pe el? ... Ce să-mi dai, eu dau eu două kile de brînză, că m-ai scăpat de-o gură de brînză.

Am dus cățelul și telemeaua acasă. Jăvruta s-a făcut mare și frumoasă, seamănă leit cu Fram, ursul polar.

Întîmplase a făcut ca, de curînd, să mă întîlnesc pe stradă cu tînrul ochelariș. Am doi cu podnabele în leș. Nu m-a recunoscut. S-a apropiat și m-a întrebat:

— Ciobănesc românesc autentic? ... Evident! Are și acte. E fiul lui Tonțorol și al Filotei, care la rîndul ei e fiica lui...

— Se cunoaște rasa pură? Cît ați dat pe el? ... Nouă mii!

— Chilipir, adevărat chilipir! ... Și a plecat din din cap, tîrlit, de leșă de dogul său cu pedigri.

— Pe care-l luați? Și gaza trase o lădiță de sub recamier în care se lăfăiau șase cățeluși dolofani.

— Păi... pe asta! am spus eu într-o doară. Aveți ochiul format. E o cățelușă splendidă, moștenite toate datele părinților. Uitați, el alunielie sint la locul lor! Să v-o pun într-o pungă de nailon sau aveți dumneavoastră o sacosă?

— Nu, n-am venit cu nimic... — Potfiți cățelul, să vă trăiască! Două mii de lei!

— Mă rog? ... Două mii am spus, altă vă costă! ... Dar în ziar scria clar că oferii iubitorilor de animale...

Ei, e un fel de a zice. Ofer, ofer, dar pe bani. ... Vedeti, doamnă, cu suma asta cumpăr o oale.

— N-am știut că am de-a face cu un cioban. Muky, cond-u pe dînsul! ... Am ieșit furios, înțesat de lătrături, pînă în stradă. Chiar așa, să dau o groază de bani o javră? Ce, eu îl cistig la nasturi? Auzi vorbă?

M-am uitat la altă adresă din țară la care scria că: „posedăm căteți germani, etc”. Nopri-căpîndu-mă la speciile canine mi-am închipuit miș, grăși și crăcnați.

Din nou alt bloc, alte scări, altă sonerie. Am apăsat și... liniște. Tirziu clanța s-a mișcat, în cadrul ușii un tînerul cu ochelari, în blugi, însoțit de o namiliu cum nu mai văzusem decît odată la țară. Era o chestie care putea fi luată drept cîine, dacă n-ar fi fost atât de mare. Capul îi ajungea la fața mea.

Am fost invitat într-un salonaș destul de elegant. O muzică bună se auzea în surdina de la o combină pe care am evaluat-o rapid la o sumă fabuloasă. Dușul, dacă pot să zic așa, urșelii fiare, se tolănesc la picioarele stăpînului și nu mă slăbea din ochi.

— Dorii o cafea? ... Întreabă venea din partea perechii tînrului, o persoană micuță, frumuseică, bine proporționată, tînd în blugi, cu ochii albaștri și părul platinat.

— Nu vă deranjați... — Ne face o reală plăcere! (Privire dezarmantă din partea blondei).

— Atunci una mică... mică de tot, dar fără zahăr.

— O țigară? Și gaza îmi oferii pachetul cu Marlboro. Incepusem să mă simt bine.

— Ce specie de cîini sînt ăștia? ... Dog german, nu cunoașteți?!

— Ba da, dar am întrebat așa... Au așa... cum îi zice... pedigri.

— Evident! Adu actele, Lola!

— Nu, nu-i nevoie, doar sintem între specia-listii. De mincat ce mîncănt?

— O nimica toată; cam două kile de carne de vită și trei pînii.

— Pe săptămînă? ... Nu, pe zi! Prăjiturii îi dați, cît e mic, de trei ori pe săptămînă, dar numai de mîncă, cu frișcă și fără adosuri chimice. Nu suportă nici măcar Vegeta în supă. Sint extrem de sensibili. Căteile trebuie să fie de două, trei zile, nu mai mult, că fac un fel de urticarie, și atunci trebuie chemat medicul lor. Vă dăm noi adresa, vă dăm tot. Potfiți să vedeți puii, dar fără țigară! Sint în camera lor și fumul îl irită.

— camera lor? ... Evident!

Intr-una din încăperi, poate cea mai mare a apartamentului, se aflau saltele relaxa acoperite cu pături din păr de cămilă, pe care trona un mastodont, am înțeles mama cu puii. Două boxe mari cu difuzoare creau și aici o ambianță sonoră odihnitoare.

Patru pui aveți? ... Acum numai patru. Rîndul trecut a făcut opt. Naște mițica de două ori pe an. Mai am o cățelușă însărcinată, dar acum e la pîmbare cu băiatul care are grijă de el.

— Cît e? ... Cît costă? ... A, cît costă? o nimica toată. El se vînd ca la zece mii bucala, dar noi nu facem din șobolani o afacere. Cîrem un preț mai simbolic. Opt mii de lei!

— Opt mii? Nu-i puțin? ... Evident, e foarte puțin, e un adevărat chilipir pentru dumneavoastră.

Buni am zis, iau și eu trei exemplare. Dar nu acum. Mă duc să scot banii de pe C.E.C. și vi-l trimit prin secretarul meu. Va sosi în cursul zilei de mîine cu douăzeci și cinci de mii. O mie în plus pentru zgarzi. Bănuiesc că-i dati cu zgardă cu tot, nu?

— Evident! ... Și vă mai trimit și zece mii accont pentru vitlorii căței al mițicii care se află la pîmbare!

Am plecat acasă și nu mi-am revenit o săptămînă.

Utilasem de cătel, cînd a trebuit să plec la un prieten agronom, la țară. Lîngă ferma unde luca el se afla și o turmă de oi. Aici am dat peste un cioban care mergea însoțit de o căte mare, jigărită, cu blana bălucită și pînă de scatei, urmărit de doi cățelani, unul alb, unul negru. L-am întrebat într-o doară:

— Ce faci cu așa mîci, baciule, nu-i dai? ... Apoi i-o dai, dar n-am cum.

— Uite, că iau eu unul. Ală alb, se poate? ... Cum nu, ia-ți și fii sănătos!

— Cît să-ți dau pe el? ... Ce să-mi dai, eu dau eu două kile de brînză, că m-ai scăpat de-o gură de brînză.

Am dus cățelul și telemeaua acasă. Jăvruta s-a făcut mare și frumoasă, seamănă leit cu Fram, ursul polar.

Întîmplase a făcut ca, de curînd, să mă întîlnesc pe stradă cu tînrul ochelariș. Am doi cu podnabele în leș. Nu m-a recunoscut. S-a apropiat și m-a întrebat:

— Ciobănesc românesc autentic? ... Evident! Are și acte. E fiul lui Tonțorol și al Filotei, care la rîndul ei e fiica lui...

— Se cunoaște rasa pură? Cît ați dat pe el? ... Nouă mii!

— Chilipir, adevărat chilipir! ... Și a plecat din din cap, tîrlit, de leșă de dogul său cu pedigri.

teatru

Apărută de curînd în colecția Masca a Editurii Eminescu (lector Constantin Măcușă), cartea Teatru - artă și civism, semnată de Mihai Dimiu - regizor și profesor I.A.T.C. - este purtătoare a gândurilor celor mai sincere ale unui autentic iubitor de teatru, care și-a dăruit viața călătorii nărilor generații de slujitori ai Thaliei. O colecție de gânduri ce merg în toate direcțiile artei teatrale, consemnînd în silabonul celor mai diferite activități ale autorului, cite ceva despre sine, cite ceva despre misiunea artistului, cite ceva despre propriile spectacole montate în teatrele de provincie (Baia Mare - Avurul de Moliere; Sibiu - Moartea unui omis voiajor de A. Miller, Take, Ianke și Cadir, Fereștre deschise; Tirgu Mures - Masina de scris de J. Cocteau, apoi în teatrele bucureștene (Giulesii, Teatru Regional - Puterea intinericului; Billy mindelmeul, Teatru Mic). Devenind centru didactic, din 1962, la I.A.T.C., ca asistent la catedra de actorie a Beatei Fredanov, trecînd, anul, la catedra de regie, Mihai Dimiu își va formula ideea asupra marilor personalități ale scenei românești, concepîndu-și, pentru munca zilnică în institut, un mic tratat de arta actorului. Dincolo de corporalitatea fizică a acestuia, Dimiu atrage atenția asupra obligativității studiului: „Acest ceva e cultură. Căpătînd această cultură ideală, corporalita-

Artă și civism

teea actorului capătă valoare de semn”. Întrebat asupra primatului regiei, dacă mai poate fi sau nu în vigoare, regizorul Dimiu crede că atîta timp cît „teatru va fi chemat să semnifice, era regizorii va continua să existe”. Aparat tot mai mult de meseria de cadru didactic, Dimiu se ocupă tot mai puțin de sine și insistînd de cei pe care-i îndrumă: „Uneori mă încercă o undă de amărăciune că nu sint printre cei mai proeminenți regizori ai noștri, că nu m-am conturat ca un regizor de direcție (decit mediatic, prin prelungirea pe care o constituie foștii mei studenți)...”. Ca om de teatru, Mihai Dimiu a adunat în capitolul Meridiane teatrale impresii asupra diferitelor mari teatre ale lumii, văzute la ele acasă sau pe scenele noastre: despre Royal Shakespeare Company și turneul din 1964, cu Comedia erorilor și cu Regele Lear, autorul remarcă două interpretări la antipod ale aceluiași colectiv, trecînd cu ușurință de la comedia la tragedia: „Surisul devenise fior, dantela se prefăcuse în piatră. Dar oricît no-a împesonat maleabilitatea lor, cea mai pu-ternică vibrație no-a pricinuit-o Paul Scofield, unul dintre marii actori ai vremurilor noastre”. Turneul, cu Clorinda, de Anouilh și Războiul Troiei nu va avea loc de Giraudoux, al Teatrului Vieux Colombier din Paris, nu-l copleșește pe autor, reținînd

film

doar: „un șlefuit lucru al cuvîntului, o lipsă de ostentativitate totală, un nerv și bun gust”. Alte scurta observații asupra unor spectacole remarcabile din Varșovia sau Leningrad, din Moscova sau din Belgrad salută eforturile de inovare artistică omenite în strădania unor colective. Girduiri înalte conduc la dorințele de mai frumos ale colectivelor de amatori, ale claselor de actorie-regie care înaltă noi spectacole pe mica scenă a Casandrei sau la tînrul și fluctuantul colectiv al Teatrului din Piatra Neamț, hărăzit să lanseze talente. Cu priieșii unei comunicări științifice, sustinute în anul 1972, Mihai Dimiu a formulat ideea unei teoretice noi, născută dintr-o necesitate, în notiunea de loc scenic („spatiu”) în care actorii desfășoară spectacolul”. Febra după îneditul locului scenic a desprins reprezentarea din centrul cutiei-luzii, scoțînd-o în stradă, în ambianțele reale (vestigiile medievale, cîntînd o respirație psihică conflictuală: „Este drept că poți face teatru oriunde pînă sînt actorii în acțiune, astfel incit să polarizeze într-o comunitate un public, pentru că



Iacob Lozăr : „Iarnă”

sandu stelian



Prefigurare

Să intui un cîntec neuzit !
ba real, ba de vis, ba subconștient,
mult prea nou
adus de plîpîndele vînturii,
de plîpîndele ape
în scorburile aerului.

Să intui un cîntec neuzit !
ba real, ba de vis, ba subconștient,
mult prea nou
simțit pe buzele de sare
ale ciutelor, să ne vindeca
rînile șoaptele străbunilor.

Să intui un cîntec neuzit !
ba real, ba de vis, ba subconștient
mult prea nou
să ne lumineze chipurile,
cu pleoapele să atîngem
strîgățele, luminile din viitor.

Dar în păsări cîntec

O, val, numai o coborîre nevăzută e în noi,
oricît ne-am cere implorarea zenitului în
zori,
prin păsări crude, măiestre de izvoditori,
aripă ce se neagă oricînd pe sine
înapoi.

Dar instrîinată îndăltare de melos iminent
de robii stelarilor privighetorii în amurguri,
ce prin degete trupul ne arde suav spre
neant,
azi lamura singelui meu ce
împîrmăvărează burguri.

Rudele somnului

Sicomorii noștri îmi beau noaptea din ochii
vie
și parcă de mult m-am pierdut în copilărie,
din rudele somnului lumino-adinului
cobor,
în devoratoarele ploii sufletu-mi
murmură odor.

Intors în noaptea cealaltă jivine oarbe mă
pradă,
pasăre cu-un singur cîntec de spaimă
să rămin, zăcut,
viscol, pulbere de ulei fierbinte între

noi e să bată,
pe bazalt genunchii-mi să curgă căuș
de singe tăcut.

Iar de mă va striga un glas, să fie în clipe
perene,
alungat căutîndu-mi umbra printre
cobitoare semne
și de luminile ni le varsă iar spuzite
cîntătorii,
în limpezimea clipei vom zări aprinși
de vis, sicomorii.

Muguri întrebători

O, prefigurare, tot ce năzuie se pface în
uimire,
alunecare de mesteceni elastici de
neoblăduire
cînd cad din aripă, din cîntec în
incolonatul rug
și păsări de amiază din pleoape,
insetate, tot alung.

Și asemeni mie, nomad de azur, muguri
întrebători,
jilavi cristei ajunși primii în vară pe rami
undulitori,
năvălesc în lume aprinși de zor, de gînd,
de miine,
cînd, vai, arși dar îmbourai vor fulgera
je:be, lumine.

viorica bucur

Tu

Tu te poți așeza,
jos,
înainte mea,
cu spatele la mare ;
tu poți desena,
între noi,
pe nisip,
un cerc de apă,
la care să te uiți,
ca și cum de-acolo
ar începe valurile.
Tu poți să taci...
Iar eu am să privesc,
dincolo de tine,
marea,
și, dincolo de ea,
marea...

La țarm

M-am îngropat în nisip la țarmul mării
și am visat că sint scoică.
Și că valurile mă sflețuiesc,
Iar pîntecul meu a zămislit o perlă.
Și m-am sculat.
Am culcs scoică, le-am deschis,
Și am lăsat să cadă în ele cite o
lacrimă...

Măști

Am intrat în scenă,
O să ne jucăm
Rolurile noastre preferate :
Tu în costumul lui Romeo,
Eu cu fardul pîcînt al subreței.
Înainte de final eu o să rid,
Tu o să zîmbești superior.
Noi o să ne mințim
Și acum s-a terminat totul.
În culise ne căutăm pe noi
Dar cineva ne-a furat
Hainele și gîndurile.
Noi am rămas în
Propriile noastre măști.
Publicul aplaudă...

muzică

m

În sala mare a Ateneului, un recent concert al Filarmoniilor „George Enescu”, realizat cu evidentă calitate sub bagheta lui Mircea Cristescu, ne-a prilejuit citeva reflecții pe marginea unui program alcătuit cu ingeniozitate, program care, deși relativ neunitar din punct de vedere stilistic, se impune în fața publicului datorită elementelor de interes repertorial și cultural care sint prezente aici cu evidență.

Uvertura operelor „Anacreon” de Cherubini este o lucrare foarte rar cîntată la noi și în lume, compozitorul, deși la vremea respectivă s-a bucurat de o deosebită notorietate, fiind acum trecut în „rîndul al doilea” al prezentelor repertoriale. Pe drept sau pe nedrept? E greu de răspuns la o asemenea radicală întrebare: se poate ocoli însă intructiv această formulare „decisivă” dacă ne gîndim la faptul că, în devenirea istoriei muzicale, există lucrări cu rol de reper și (alte) lucrări cu rol de tranziție, acest rol fiind însă atribuit — deși într-o măsură mult mai restrînsă — și lucrărilor „hotărîtoare” în evoluția genurilor artelor sunetelor. De o asemenea lucrare e vorba aici, întreaga creație a com-

Armonii limpezi

pozitorului putînd fi înregistrată sub acest aspect, fapt care însă nu-l stirbeste dintr-o anumită importanță, Cherubini aparținînd acelei categorii de autori a căror dispariție din istoria muzicii ar lăsa totuși un gol; fără a-l construi șadar acestei uverturi o „armătură de originalitate”



Ion Musculeanu : „Garaofe”

te”, putem însă spune că întîlnim aici armonii bine scrise, o orchestrație eficientă, o convenție a formei respectată întocmai, atribute caracteristice cu evidență academismului marilor epoci ale istoriei muzicii. Tot de o poziție de tranziție putem vorbi și în cazul Simfoniei concertante pentru violoncel și orchestră de George Enescu (solist Carol Hăros, tînăr instrumentist de real talent). Tranziția este aici îndreptățită prin raportare la marile repere ale creației enesciene: armoniile limpezi ale lucrărilor de început se rafinează într-o direcție pe care, continuînd-o, vom întîlni „reflexele” unor pagini de o strălucire necontestată — cele ale creației de maturitate.

Toceata festivă op. 36 de Samuel Barber, la orgă Nicolae Licareț, este o lucrare de un deosebit interes „izvoarăște” din plin Orchestrația nu „ocultează” pluralitatea și densitatea liniilor melodice, armonia nu estompează structura clară a unei forme, prin definiție clare, dinamica asigură un relief interesant unei partituri vîndînd o stăpînire incontestabilă a artei compozitice. La fel și în Suita „Iberia” de Albeniz, elementele de culoare sînt aici „la unison” cu cele de sorgînte folclorice spaniole, totul putînd fi integrat în acea mare filiație impresionistă care suportă însă limpezii delimitări, de cele mai multe ori dictate de specificul școlii naționale careia îi aparține compozitorul.

Viorel Crețu

Poeme de niculae stoian

Duhovnic și tribun

Profesorului Roman Vlaicu

„Albînd la ani treizeci, dar tînăr la șizeci”, —
Suna un vers din anii-adolescenței mele,
Adevărat acum cînd pragul iar îl treci,
Profesore și bade moț din Cătățele.

Atît de calm, cu mina doar din cînd în cînd
Despici tu aerul, ca apele, cu-o vislă,
Prin amfiteatrul medical abia cîlcînd
Cu-ai tineretii tale vechi pantofi de pislă.

De-atunci cînd ca un duh, cum nu se mai
văzu,
Te strecurai în nopțile tirzii de gardă,
Bolnav după bolnav, să te convingi chiar tu
Că inima-i continuă în piept să ardă.

Știu : amenia, clocotînd interior,
Te mistuia asemeni credinței pe un mistic
Și nu vreun năduf de mare orator
Atotstăpînitor pe verbul euristic.

Nu altfel glăsuia-n biserică din Blaj
Bărnăuțiu Simion în anul cum e para,
Pe cînd transilvănimea română cu curaj
Striga de-alară : „Vrem să ne unim cu Țara !”

Ca roata grea pe care fost-a Horea tras
Dorea să fie România dadaloată,
Așa cum devani și cum a și rămas
Odată cu un slobod început de viață.

De-aceea chipul tău se și destinde blind
Și zîmbetul curat îți strălumină fața,
Încît râmii ca Apusenii cugetînd,
La orizont cînd ei se-arată dimineața.

Și tot de dimineață Arma lancelui,
O-ncaji ca nu cumva s-o bîntuie rugina,
Întotdeauna primu-n fruntea flancului,
De nu țî-o ia-nainte nici măcar lumina.



Și-astfel pornind spre amfiteatrul medical
Tribunii-ți mini chiar pînă-n depărtate sate
Cu mocănița sau cu-aceiași simplu cal
Spre-a face sănătății omului dreptate.

4 februarie 1987,

Atlas

Lui Tudor Coman, maestrul literelor
de plumb și de aur

Bătrînul Șincai își purta-n spinare,
Într-o desagă, Cronica de-a viață.
Eu vîrîd să-i torn și litera-n tipare,
Ca în invenția lui Gutenberg, mărețai,

A trebuit atunci să-mi fac desaga
Din însăși maroa Casă a Școlii
Zi după zi, chiar fără să-mi cruț vîaga,
Cu-ai mei colegi neistovii ca lei.

Și-am început direct de la fundatii,
Adesea dislocînd doar cit o tavă,
Dar am ajuns și vremea cînd în spații
Se profila o uriașă navă.

Nu-s eu Atlasul care-o ține-n spate
Chiar dacă plumbu-i afinez oleacă.
Ea-i mai curînd castel din basme poate,
Pe care-l poartă porumbelii-n joacă.

Dar liniștele, fără să pregete,
Îmi bat pe spate zilnic darabana,
În timp ce vrednic meșterele degete
Culeg în pagini literelor mana.

Și simt-nisip, furnică de furnică,
Ciupindu-mă înfrîgurate litero,
Pe cînd o melancolie se ridică,
Vîind ca de pe strunele de țîtere.

E-o raspedie-a paginii de carte,
Rînd după rînd, mereu în creștere,
Niți plumbul greu de ea nu se desparte,
Bătrîne-Atlas, prea iscusite meștere.

Gol omenesc

Ani treizeci-șunu-ai fi avut acum,
Băiatul meu intrat în neființă,
Dă cînd te-ai dus pe ne-nturnatul drum,
Lăsîndu-mi gol imens în conștiință.

Un lucru mai ales nu l pot uita,
Cînd mortii tale i plîng eternitatea,
Tu ne-ai lipsit de omenia ta,
Nu doar pe mine, ci umanitatea.

Echilibrul candorii

Lui N. Velea

Ce fanterii și pe-această Iarnă,
Mult mai presus ca basmele fantastice,
Cînd peste drumuri prînd să se asloarnă
Ghelusuri dure și nînsori prea caste
Purtînd ciobote de un greu calibru,
Cu tacuri și pîngele cum e tucul,
Abia mă noi mentin în echilibru
Pe gheața care își sticlește luciul.

Și totuși luciul-acesta se supune,
De sar copiii, ca și căriorii,
De parcă s-ar petrece o minune,
Un echilibru sigur al candorii.

valeriu armeanu

Cîința și orzul

În ce chip
vei fi căutat răcoarea zidului
peste care am plîns ?
Asemeni unui copil,
golești de vroia orice mister
și ieși din casă
pentru a deversa tăcerea
în districtul unei mici arezii.
Și încă văzusem acolo pîrul tău
și fîptura ta
și auzisem șoaptele tale
în care au inverzit cîința
și orzul.

Tu știi,
c-o ranită de primejdie
s-a întors tata de pe front,
și sîrac, parcă ducea în spate
o colibă de pescar,
poate că de aceea, azi,
îți iau zîmbetul
ca pe o cuminicătură.

Euphos

Iată gura mea, Euphos,
deschisă pururea pentru verbe,
ca un dispenser.
E casa izbînzii, îmi spui,
acolo sub fagi,
și-mi povestești
c-un fel de tremur în glas



Paula Tudor : „Flori”



despre pasărea
care alegară pe lotuși
și despra ploile
ce-au căzut noaptea
pe pașiți,

îmi povestești
cu-n fel de tremur în glas
despre vîntul
ce și-a încheiat extilul...
Ah, Euphos,
ai fi putut să fii un verb
de n-ai fi fost animal,
sedus mereu, ca un nălbar,
în cripta de cruzimi a unei roze.

Vanitate

O, vanitate,
epidermă a spiritului,
toată nesăbuinta zeilor
îi-am pus-o fără să șovăi
în palmă.
O, vanitate,
subvenție a sunetului,
asemeni limbii
ce se prăbușește în clopot.
O, vanitate,
tu care îmi legi trupul de verb
și te iscălești pe pieptul meu
ca pe ușa unui dulap.

Mă întrebi

Mă întrebi
de toate peregînrările mele,
dacă am fost la poluri,
dacă am văzut sîmii
cu ciini

și dacă nu cumva
am întîlnit urmele tale,
acolo unde vîntul
știe să îngine apele mării.
Mă întrebi
de toate peregînrările mele,
unde m-a prins iarna
și unde am spart pieptul calului
ca să mă adăpostesc de frig,
mă întrebi de tot ce-a fost
și n-a fost
și te uiți la mine
ca la o primejdie
pe care o treci cu miinile goale.

plastică

p

Nu este adevărat că tapiseriile
Aureliei Coșug-Pomponiu nu în-
chid în ele și o poveste. Mai mult,
această poveste poate fi mereu alta,
în funcție de orice posibilă suc-
cesiune și ritmică a pieselor etalate
în galeriile Galathea, rezultat din
opțiunile celor ce le receptează
mesajul plastic. În ceea ce-l privește
pe cronicar, orice reordonare a ta-
piseriilor din expoziție, alta decît
aceea impusă de conformația ca-
atere a sălii, ar trebui prefăcută
constant de Vegetație I și Vegetație
II, proiecte în miniatură ale esen-
ței tuturor celorlalte. În rest, su-
gestiile ar fi derizorii și nu ar ex-
prima decît vanitate.

Nu vrem să spunem prin asta că
expoziția ar fi o asamblare mozaic-
cală, formată din elemente interesan-
tibile oricînd și oricum. Dimpo-
trivă, atrage atenția, în primul rînd,
solidaritatea structurală a tapise-
riilor, întemeiată pe substratul fol-
cloric, care conferă demersului
plastic rigoare stilistică și coerență
conceptuală. În adine, intuiim arhe-
tipul, desigur, asemeni părții nevă-
zute a unui aisberg, însă important
este modul în care acesta își înmîl-

Dincolo de frisonul privirii

de orice tezim. Impresia de viu, de
mişcare este de-a dreptul coples-
toare, rar întîlnită în tapiseria vre-
murilor mai noi. Și Dealurile cu ve-
getație, și scenele antropomorfe
respiră o viață care nu mai e recep-
tată ca o convenție a artistului cu
publicul său.



Ștefan Luchian : „Dumitrița”

Este cert că Aurelia Coșug-Pom-
poniu, după o activitate care abia
rotunjește o duzină de ani, aflată la
prima ei afirmare independentă, se
dovedește ceva mai puțin interesată
de valorile strict decorative ale ta-
piseriei, încercînd o reincorporare în
operă a unor cîștiguri pe care arta
aceasta străveche a avut timp să le
piardă, rînd pe rînd, pe un drum si-
nuos și cu rădăcini în orizonturi în-
depărtate. Dialog, Fată cu cunună
și Drumuri reprezintă în acest sens
argumente deopotrivă de elocvente.
Forța lor de impact, implicit, esca-
ladează frisonul privirii. Emoția nu
este de ordin superficial și nici nu-și
sisteaază lucrarea prin dispariția
generatorului ei. Înțelegem ca o ple-
doarie a integrării vitalului în tex-
tură, tapiseria Aureliei Coșug-Pom-
poniu ne provoacă pe termen lung,
stăruind în memorie fără să-și estom-
peze persuasiunea.

La rîndul lor, coloristica și geo-
metrica tapiseriilor, pregnant per-
sonale, întregesc profilul unei ar-
tiste care-și stăpînește domeniul cu
o rară autoritate.

P. Mihai

Către un debutant

mai tânăr cînd eram și salohoram entuzias în redacția „Lucaferului”...

Ce doresc să spun acum unui debutant și prin el tuturor celor care bat cu nădele la poarta publicității...



Desene de Ilie Florin

de Stat din Timisoara. Caligrafiasem cu tibisii, pe-o planșetă de desen și un mic strigăt de amuzat liric: „Priviți-mă, admirai-mă...”

Ah, dacă așa mai fi o dată tînăr! Poate că mult greseli nu le-aș mai face, dar cea din urmă, pornirea naivă de a sta în vitrină lângă primele cinci sute de exemplare rămase nevindate...

Ah, dacă așa mai fi o dată tînăr! Poate că mult greseli nu le-aș mai face, dar cea din urmă, pornirea naivă de a sta în vitrină lângă primele cinci sute de exemplare rămase nevindate...

Petru Vintilă

ÎNSEMNE DE GÎND ȘI SIMȚIRE

Urmare din pag. 1

Acastă faptă de genial om politic și gânditor întruneste, spunem mai înainte, adeseuna depăși la înțelegerea, a tuturor forțelor democratice și doritoare de bine din lumea întreagă...

CRONICA EDIȚIILOR

Ediția Hașdeu (II)

Poate am fost prea severi în prima parte a acestei cronici — adică în ceea ce privește specificul a poeziei valahice (ce poate fi urmărită adică în timp, prin la croniciile muntene, ori în spațiul larg al blestemelor populare)...

Edițiile noastre — mă refer nu numai la cele publicate în editura „Minaerva”, dar în mod special la acestea — sînt unice în felul lor, după cîte cunoaștem, ele abordînd opera scriitorilor moderni cu mijloacele și cu seriozitatea aplicată pe textele antice...



Nicolae Georgescu

de ziare (și nu uităm că ziarul „Timpul” în sine nu beneficiază de nici un fel de tratament special) — și totuși, sînt scoase ca mai importantă ediție a zilelor noastre, de autori, de curente literare — în fine, de biografii; lipsa, ori puținătatea lor (și cele care există au mai mult un caracter sintetic, definitiv)...

Din acest punct de vedere, desigur că o cronica a edițiilor nu poate să se rezume doar la greseli de text (de ce, însă, nu le semnaleză revistele de specialitate?). Si astfel, revenind la Stancu Ilin, nu putem să nu semnalam capitolul de informație istorică al ediției sale...

Urmare din pag. 1

mică, frământată și amenințată din toate părțile, omul are nevoie de o constantă valoare morală, la care trebuie să se raporteze, iar civilizația umană, în întregul ei, are nevoie de fiecare valoare morală, de fiecare ideal umanist, de această dependență tinînd sensul ei superior...

George Alboiu

România proiectată de Marele ei Arhitect și Constructor de țară — aceasta e și imaginea pe care ne-o înfățișează, într-o tablă, prozatorul Dinu Săcăraru...

Dacă este o realitate evidentă imaginea țării de azi, cîtoroia de geniu și conducător, la fel de adevărată este și această evoluție unitară a culturii, această regăsire a identității, căci sînt bîntuiri pe cîtoroia României moderne sîrbătoare pe acela care, prin gând și faptă, ne-a redat demnitatea existenței libere pe pămînt.

În general, ediția lui Stancu Ilin respectă regula celorlalte, aducînd un bogat aparat informativ; este remarcabil meritul editorului de a readuce în atenție comentarii ai literaturii române astăzi aproape uitați — Barbu Lazăreanu, de pildă. Cit privește transcrierea interpretativă a textului, cîteva greseli trebuie să fie totuși semnale. În prima poezie, în volumul „Frunzele”, „Arborul” — ideea / Frunzele a ceea / Ce-nviază țara / Și / Cîi ridică sus” — termenul subliniat se va citi „acea”, nu este vorba de un principiu, „ceea ce”, ci de niște ființe, de cel care se sacrifică în locul lor pe alții ca la vor pe ună funcția în virtutea comparației cu arborel din context (Poezia continuă: „Cînd furtuna muge / Și ficosul fuge / Alții iau povara / Celor ce s-au dus”).

Revenind la scrierile de tinere ale lui Hașdeu, cele în limba rusă, cităm următoarea notă a editorului la poezia „Sînt român” (p. 48): „Mai întîi, Hașdeu a încercat o strofă cu titlul Sînt dac, pe care însă o abandonează, stergînd totul și trecînd, în continuare, pe acest fil la altele poezii intitulate Sînt român. E. Dvoicenco, în volumul „Inscripțiile literare ale lui B.P. Hașdeu din 1936, a publicat ambele poezii, fără să ne dea vreo indicație despre realitatea manuscrisului. De altfel, trebuie să precizăm că reputata editoarea nu face nici o distincție în multe altele compuneri de tinere, între versiunile validate de autor și cele la care el a renunțat”. Cu toate stersăturile din manuscris, strofa respectivă se poate, însă, citi, și E. Dvoicenco o redă în original și în traducere: „Sînt dac cu trup și suflet / Și cu mîndrie această o recunoș / Sînt dac, nu sînt roman / Pe românești li disprețuiesc... Cînd avem textul, ce „distincții” să mai facem? Ne întrebăm, oare, alt de acut dacă copilul Hașdeu a renunțat la o strofă? După cîte stim, la ideea dacismului el n-a renunțat, dimpotrivă, această poezie ne arată de adine înfrădicită în el era această idee. Mai semnificativă este editorul transcrie greșit (ori după altă însemnare) motto-ul lui Hașdeu la poezia „Severin”, că evită motivația pe care B.P. Hașdeu însuși o dăduse, într-o notă de subsol, introducînd fragmentul din piesa de teatru „Răzvan și Vidra” în volumul său de poezii, în fine, să numărăm deosebirile acestui fragment dramatic este făcută ca pentru a distiga spațiul la un moment dat o frîntură de vers — o replică este numerotată ca vers întreg, numele celui care rosteste replica este și el numerotat o indicație de regie, la fel — vezi, mai ales, la p. 68, unde trei replici cu purtătorii lor sînt socotite ca... 5 versuri, v. 521—525).

Sînt, desigur, observații de amănunt care trebuie făcute. Ediția Hașdeu odată începută, și asupra acestora va trebui să se concentreze atenția viitorii editori. Noi trebuie să salutăm cu toată încrederea întemeierea acestei ediții monumentale. B.P. Hașdeu este o mare personalitate a culturii române, întemeietor de această știință în istoriografia, lingvistică, arhivistică — și, după cum se dovedește opera lui poetică, un poet original ce se înscrie pregnant într-o linie bine conturată a poeziei române.

Nicolae Georgescu

În timpul și spațiul limbii române

Urmare din pag. 1

imbol. Istoria nu este litera îngropată a documentului, istoria este punerea în circulație, prin la fel de modeste, a tuturor faptelor noastre istorice: așa cum au fost, așa cum s-au înscris ele în conștiința poporului român...

George Alboiu

OSI

GEO CONSTANTINESCU, Borsce. Iată pe ce culmi poate să ajungă tirania scrisului așa-zis frumos, cînd pare că și limba în care s-a scris este o limbă străină și nicidecum limba română: „De căldură carnea părea că se desprinde de pe oase și se lipsea de hainele grele, în timp ce foamea trezea crocodili de fum pe creșterea creierelor încinse...” (Strănuț). Sau: „Trupul ei superb, (n.n. bineînțeles că subiectul trebuie despărțit de predicat, nu ?) vibrea din dorul resurtilor cele mai profunde. Sufletul tînăr, împlinit de atingerea, izbucnind voluptuos prin fiescare fior al gesturilor. Buză-l de sus, roșie sublim arcură de uitare, lasă descoperită jumătate din marmora luctoasă a dinților... Tipătuț gîfîl” (Frisoane de toamnă). Am citat pasaje care sînt, într-un anumit fel, exemplare pentru o categorie mai largă de corespondenți ai noștri. Ele arată exact felul în care nu ne place să scriem: dezarticulat, fals prețios, infierbîntat pînă la a da în clocoț. Și totuși, credem că mai aveți șanse dacă vă veți lăsa de gestulația acestei vorbăli și vă veți opri la nivelul unor fragmente din Frisoane de toamnă în care observația psihologică și socială este acută, eficientă. Noi sperăm, sperați și d-voastră că literatura nu este un mod de a „face frumos”, de-a-ți îmbrăca gîndurile și întîmplările într-o haină lustruită. Păstrați-vă haina de lucru, deci scrieți cu simplitate și să nu penalizați, cu zecile la cîm gîndii și veți reuși. Cu alte cuvinte, mai puțină sampanie și mai multă apă minerală. Doar o aveți la îndemînă.

DAN STROE, Buzău. Cum v-am spus, și prin via grai, adresată-va revistei „Utriciu”. Noi, desigur, iubim umor, glumim mai rar. Deci ceea ce numim „încercări de schițe”, dar care sînt de fapt niște scenete. (Datoria, În autobuz, Dialog nocturn, Serviciul special 051), sperăm că vor găsi mai mult înțelegere la colegii noștri. La revista susnumită, deși nîrîr, cum nici nouă, nu le vor scăpa unele înrudiri cu Ion Băieșu.

MIHAIL EMIL SEBASTIAN, Iași. Si d-voastră aveți pe lângă un Emil în plus, talent umoristic. Totuși a început în ziua cînd a negruziat a treia oră la serviciu. N-o să mă credeti, poate: m-am dus la șeful secției și l-am rugat să-mi taie o oră din poartă, desigur nu observase nimeni înțirizeria. Apoi l-am atras atenția că fiind la a treia oră, urma să-mi facă un raport și să mă penalizeze, cu zecile la cîm pe o lună de zile. Și cum a procedat? Mi-a făcut referat c-am venit la serviciu în stare de ebrietate (n.n. bine că n-ai venit în stare de orice), pentru că un om normal, a susținut el, nu fi procedat așa cum am procedat eu. Dați idei, dați idei...

ȘTILER CRISTIAN, Botoșani. Ne întrebăm: „Ați lăsat vreedată cirna propriei stări de liniste sufletească în mîna altuia ?” — răspundem: „Sîi încă de cîte ori?” De altfel în viață sînt destule momente în care nu ai în contor. Sînt momentele în care deciziile sînt luate de alții pentru tine. Or, ca să glumim puțin, cite cereri n-ai făcut pînă acum, așteptînd cu nerăbdare rezultatul ? Dar, și de data aceasta, acceptați cu emoție un răspuns. Nimic neobișnuit pînă acum, toți trăim emoțiile la fel și nu e vina nimănui dacă ține camera altuia, chiar și fără voia lui. În ceea ce privește prozele, ele sînt de fapt două parabile nesigure, în care mai mult sînt sesizate intențiile, decît realitățile. Mai trimiteți.

IOAN NEGRU, Sîngeorz-Băi. Care va să zică pădurar, venit mai devreme acasă, își găsește nevastă cu altul și se răbuză. Cum ? Aici folosește drept contrapuncte ca să se spînzure. Nu vi se pare că sînteti prea original? În Pozele la prima ninsore — „Tânase ăla și-a pus nevasta cu gîtul pe tînetor și-a vrut să-l taie gîtul cu seacă”. Nu mai fiți atît de negruziat a femeile măritate, ele trebuie să se bucure din partea noastră de tot respectul ca soții, mame și bunici și nu toate „ispitesc” pe alături. Iar dacă tot ați publicat poezii „în revistele din țară”, rămîniți la ele. E mai bine pentru toată lumea.

EGO, București. Nu putem publica nimic cu o asemenea semnătură. Nici cu Nemo. Aveți talent, credem că e păcat să-l ascundeți în spațiile unui pseudonim de îndrăgăstiat de sine. Așteptați cu emoție adresa date personale, o fotografie și... cit mai multe proze. Ne-ați făcut curioși.

Julian Neacșu

Satul românesc

Urmare din pag. 1

landrele casnică și un spirit ludic (Fabule, Copilărie), ba chiar reprezentări fantastice și expresivități de limbaj specific populare (Alfel, cum ar fi devenit scriitorul un „poet nomenclat”).

Desigur, în ampla sa radiografie social-politică din ciclul Zăpezile de-acum un veac, Paul Anghel nu se oprește în mod special la clasa țărănească. Dar memorabile rămîn „figurile” urui Culiță gornistul sau ale ostacolilor, care merg la război înzestrîți cu război. Căsuș, în fine poezia lui Ion Horea nu poate fi înțeleasă, în tot floriul ei elegiac, fără o raportare la bocețile și tragediile țărănilor de pe Mureș și Tîrnave.

Care ar fi explicațiile unei asemenea prezențe copioase (mai cu seamă în creațiile contemporane)? Sînt, probabil, numeroase. Mă rezum doar la trei. Mai întîi, faptul că tot mai mulți scriitori au provenit din mediul rural. Si ceea ce ai în sine nu poți uita nicodată. În al doilea rînd, e de meditat la puternica influență exercitată asupra „literaturii culte” de puternica „literatură populară”, pe care am elogiato-o, de la Alexandri, Eminescu, Sadoveanu, Blaga pînă la cei mai tîneri scriitori conștienți de misiunea lor artistică. (Cum se știe, Mihai Ralea explica literatura lui Sadoveanu prin spiritul „baladesc”, „pandur”, venit de la strămoșii olteni ai scriitorului și chiar dacă o asemenea opinie are de suferit multe amendamente, tot rămîne într-o oarecare măsură valabilă, măcar pentru tinerețea scriitorului).

În sfîrșit, ar mai fi de luat în seamă ea „vesnicie” invocată de Lucian Blaga. Sigur, satul românesc a cunoscut și cunoaște mereu multe schimbări, multe convulsii, chiar pe alocuri sincope, momente, incongruențe rizibile ori tragice.

Dar, dincolo de fenomene, mai mult sau mai puțin exterioare, l-au rămas nimeni-ul, sufletul și structura, fondul său ancestral, sentimental cosmic, așa axis mundi care dă perenitate — atît de măiestru ilustrată plastic de Brăncuși, Dorind și dănuire. În timp și în spațiu, dorindu-și nemurirea operel, orice creator, orice creator caută asemenea stilpi ai eternității. Dincolo de mode și metode, dincolo de „presiunea” istoriei sau a factorului existențial, dincolo de variile motivații, particulare, tema țărănească li oferă, generos, fîcărui, „ajutor” sau (Doar să știe de unde să-și ia cum să-l folosească!).

„Spațiul mioritic” sau „cumpăna” din cîmpie — simbolul plastic al simțirii românești în viziunea arhitectului G. M. Cantacuzino — au legănăt și leagăna, au hrănit și hrănesc atîtea generații de creatori. Pentru că satul este însăși temelija țării, sufletul ei național.

Universul valorilor morale

Urmare din pag. 1

de parcă stăm pe-un fund de lac frumos / atîcării suflă-n țevi măiestre cerul / ca pe-un pahar de țăr cu gura-n jos / vestind cu buze mari de bucurie ceremonia firii s-a stîrnit / prii lui lungi de gîni pompează gîni un zăcămint de mae fără sfîrșit” (Feerie de vară).

Cicliul Cronică de țară cuprinde poezii de elogiere a patriei, prefigurînd atîtuținea poezică din Epistole vienezze (1979) și Poeme de dragoste, ură și speranță (1981). Parțea a doua a volumului Idealuri (1980) include și Versuri, cu unele poezii relatate. Cornelii Vadim Tudor scrie o poezie de respirație largă, vestind ritmul și rima, căuțînd, în aceste întinse desfășurări lirice, și muzicalitatea. Poetul pornește huritor, vestindu-și de departe soseira, ca un cunoscut personal din poveste, lăsînd să curgă versurile în cascade ritmice, cu o dirijare a resurselor care par să-l facă impuzabil. El simte marile mișcări, existența este un dat, oscilînd între bine și rău, iar poemele trebuie să le surprindă pe spații mari. Nu este atras de înfloriturile stilistice sterile; pentru el, esențială rămîne sinceritatea exprimării, fermitatea atitudinii, consecvența ei. De aceea, poetul reia motive, teme, care trec și se reintinsec în volume.

Intr-un ton ce-l individualizează, el scrie poezii de gloriificare a patriei, apologeti, „patria e mina cu miros de ambră / care chiar cîl sîntem înză născuți / ne sădește-n palme nobil cultul muncii / iar în piept sîmbîrîmă marilor virtuți / este graiul dulce ce-l vorbim, e pîlda / ferecăt-n aur prin letopisții / este cerul care-ati nă-a plina de mîlă / că s-a scurs pe zidul de la Voronet // ... / patria e însuși faptul că ne doare / neputîndă vorbi cînd vorbim de ea / este versul vituperant, sfîșucitor, cu plesnete usturătoare de bici. Trădarea de patrie, insatitate, mîncuna sînt înfierate în „poemele de ură”. Gama atitudinii este extinsă în poeziile lui Cornelii Vadim Tudor. Limanul împlînirilor finale trebuie atîns cu demnitate. „Îmbrîncește încep să se închege / în ele noi pe rînciul meu bogat / tu, tinerețea mea fără de lege / voi apuca să le mai văd vreedată ? / eram așa nebun / un sclav și-un rege / în carne desluseam cum mi se bat / plutea un zăst de frați și ploii pribize / prin universul meu înflorat // ... / Apare și versul vituperant, sfîșucitor, cu plesnete usturătoare de bici. Trădarea de patrie, insatitate, mîncuna sînt înfierate în „poemele de ură”. Gama atitudinii este extinsă în poeziile lui Cornelii Vadim Tudor. Limanul împlînirilor finale trebuie atîns cu demnitate. „Îmbrîncește încep să se închege / în ele noi pe rînciul meu bogat / tu, tinerețea mea fără de lege / voi apuca să le mai văd vreedată ? / eram așa nebun / un sclav și-un rege / în carne desluseam cum mi se bat / plutea un zăst de frați și ploii pribize / prin universul meu înflorat // ... / Apare și versul vituperant, sfîșucitor, cu plesnete usturătoare de bici. Trădarea de patrie, insatitate, mîncuna sînt înfierate în „poemele de ură”. Gama atitudinii este extinsă în poeziile lui Cornelii Vadim Tudor. Limanul împlînirilor finale trebuie atîns cu demnitate. „Îmbrîncește încep să se închege / în ele noi pe rînciul meu bogat / tu, tinerețea mea fără de lege / voi apuca să le mai văd vreedată ? / eram așa nebun / un sclav și-un rege / în carne desluseam cum mi se bat / plutea un zăst de frați și ploii pribize / prin universul meu înflorat // ... / Apare și versul vituperant, sfîșucitor, cu plesnete usturătoare de bici. Trădarea de patrie, insatitate, mîncuna sînt înfierate în „poemele de ură”. Gama atitudinii este extinsă în poeziile lui Cornelii Vadim Tudor. Limanul împlînirilor finale trebuie atîns cu demnitate. „Îmbrîncește încep să se închege / în ele noi pe rînciul meu bogat / tu, tinerețea mea fără de lege / voi apuca să le mai văd vreedată ? / eram așa nebun / un sclav și-un rege / în carne desluseam cum mi se bat / plutea un zăst de frați și ploii pribize / prin universul meu înflorat // ... / Apare și versul vituperant, sfîșucitor, cu plesnete usturătoare de bici. Trădarea de patrie, insatitate, mîncuna sînt înfierate în „poemele de ură”. Gama atitudinii este extinsă în poeziile lui Cornelii Vadim Tudor. Limanul împlînirilor finale trebuie atîns cu demnitate. „Îmbrîncește încep să se închege / în ele noi pe rînciul meu bogat / tu, tinerețea mea fără de lege / voi apuca să le mai văd vreedată ? / eram așa nebun / un sclav și-un rege / în carne desluseam cum mi se bat / plutea un zăst de frați și ploii pribize / prin universul meu înflorat // ... / Apare și versul vituperant, sfîșucitor, cu plesnete usturătoare de bici. Trădarea de patrie, insatitate, mîncuna sînt înfierate în „poemele de ură”. Gama atitudinii este extinsă în poeziile lui Cornelii Vadim Tudor. Limanul împlînirilor finale trebuie atîns cu demnitate. „Îmbrîncește încep să se închege / în ele noi pe rînciul meu bogat / tu, tinerețea mea fără de lege / voi apuca să le mai văd vreedată ? / eram așa nebun / un sclav și-un rege / în carne desluseam cum mi se bat / plutea un zăst de frați și ploii pribize / prin universul meu înflorat // ... / Apare și versul vituperant, sfîșucitor, cu plesnete usturătoare de bici. Trădarea de patrie, insatitate, mîncuna sînt înfierate în „poemele de ură”. Gama atitudinii este extinsă în poeziile lui Cornelii Vadim Tudor. Limanul împlînirilor finale trebuie atîns cu demnitate. „Îmbrîncește încep să se închege / în ele noi pe rînciul meu bogat / tu, tinerețea mea fără de lege / voi apuca să le mai văd vreedată ? / eram așa nebun / un sclav și-un rege / în carne desluseam cum mi se bat / plutea un zăst de frați și ploii pribize / prin universul meu înflorat // ... / Apare și versul vituperant, sfîșucitor, cu plesnete usturătoare de bici. Trădarea de patrie, insatitate, mîncuna sînt înfierate în „poemele de ură”. Gama atitudinii este extinsă în poeziile lui Cornelii Vadim Tudor. Limanul împlînirilor finale trebuie atîns cu demnitate. „Îmbrîncește încep să se închege / în ele noi pe rînciul meu bogat / tu, tinerețea mea fără de lege / voi apuca să le mai văd vreedată ? / eram așa nebun / un sclav și-un rege / în carne desluseam cum mi se bat / plutea un zăst de frați și ploii pribize / prin universul meu înflorat // ... / Apare și versul vituperant, sfîșucitor, cu plesnete usturătoare de bici. Trădarea de patrie, insatitate, mîncuna sînt înfierate în „poemele de ură”. Gama atitudinii este extinsă în poeziile lui Cornelii Vadim Tudor. Limanul împlînirilor finale trebuie atîns cu demnitate. „Îmbrîncește încep să se închege / în ele noi pe rînciul meu bogat / tu, tinerețea mea fără de lege / voi apuca să le mai văd vreedată ? / eram așa nebun / un sclav și-un rege / în carne desluseam cum mi se bat / plutea un zăst de frați și ploii pribize / prin universul meu înflorat // ... / Apare și versul vituperant, sfîșucitor, cu plesnete usturătoare de bici. Trădarea de patrie, insatitate, mîncuna sînt înfierate în „poemele de ură”. Gama atitudinii este extinsă în poeziile lui Cornelii Vadim Tudor. Limanul împlînirilor finale trebuie atîns cu demnitate. „Îmbrîncește încep să se închege / în ele noi pe rînciul meu bogat / tu, tinerețea mea fără de lege / voi apuca să le mai văd vreedată ? / eram așa nebun / un sclav și-un rege / în carne desluseam cum mi se bat / plutea un zăst de frați și ploii pribize / prin universul meu înflorat // ... / Apare și versul vituperant, sfîșucitor, cu plesnete usturătoare de bici. Trădarea de patrie, insatitate, mîncuna sînt înfierate în „poemele de ură”. Gama atitudinii este extinsă în poeziile lui Cornelii Vadim Tudor. Limanul împlînirilor finale trebuie atîns cu demnitate. „Îmbrîncește încep să se închege / în ele noi pe rînciul meu bogat / tu, tinerețea mea fără de lege / voi apuca să le mai văd vreedată ? / eram așa nebun / un sclav și-un rege / în carne desluseam cum mi se bat / plutea un zăst de frați și ploii pribize / prin universul meu înflorat // ... / Apare și versul vituperant, sfîșucitor, cu plesnete usturătoare de bici. Trădarea de patrie, insatitate, mîncuna sînt înfierate în „poemele de ură”. Gama atitudinii este extinsă în poeziile lui Cornelii Vadim Tudor. Limanul împlînirilor finale trebuie atîns cu demnitate. „Îmbrîncește încep să se închege / în ele noi pe rînciul meu bogat / tu, tinerețea mea fără de lege / voi apuca să le mai văd vreedată ? / eram așa nebun / un sclav și-un rege / în carne desluseam cum mi se bat / plutea un zăst de frați și ploii pribize / prin universul meu înflorat // ... / Apare și versul vituperant, sfîșucitor, cu plesnete usturătoare de bici. Trădarea de patrie, insatitate, mîncuna sînt înfierate în „poemele de ură”. Gama atitudinii este extinsă în poeziile lui Cornelii Vadim Tudor. Limanul împlînirilor finale trebuie atîns cu demnitate. „Îmbrîncește încep să se închege / în ele noi pe rînciul meu bogat / tu, tinerețea mea fără de lege / voi apuca să le mai văd vreedată ? / eram așa nebun / un sclav și-un rege / în carne desluseam cum mi se bat / plutea un zăst de frați și ploii pribize / prin universul meu înflorat // ... / Apare și versul vituperant, sfîșucitor, cu plesnete usturătoare de bici. Trădarea de patrie, insatitate, mîncuna sînt înfierate în „poemele de ură”. Gama atitudinii este extinsă în poeziile lui Cornelii Vadim Tudor. Limanul împlînirilor finale trebuie atîns cu demnitate. „Îmbrîncește încep să se închege / în ele noi pe rînciul meu bogat / tu, tinerețea mea fără de lege / voi apuca să le mai văd vreedată ? / eram așa nebun / un sclav și-un rege / în carne desluseam cum mi se bat / plutea un zăst de frați și ploii pribize / prin universul meu înflorat // ... / Apare și versul vituperant, sfîșucitor, cu plesnete usturătoare de bici. Trădarea de patrie, insatitate, mîncuna sînt înfierate în „poemele de ură”. Gama atitudinii este extinsă în poeziile lui Cornelii Vadim Tudor. Limanul împlînirilor finale trebuie atîns cu demnitate. „Îmbrîncește încep să se închege / în ele noi pe rînciul meu bogat / tu, tinerețea mea fără de lege / voi apuca să le mai văd vreedată ? / eram așa nebun / un sclav și-un rege / în carne desluseam cum mi se bat / plutea un zăst de frați și ploii pribize / prin universul meu înflorat // ... / Apare și versul vituperant, sfîșucitor, cu plesnete usturătoare de bici. Trădarea de patrie, insatitate, mîncuna sînt înfierate în „poemele de ură”. Gama atitudinii este extinsă în poeziile lui Cornelii Vadim Tudor. Limanul împlînirilor finale trebuie atîns cu demnitate. „Îmbrîncește încep să se închege / în ele noi pe rînciul meu bogat / tu, tinerețea mea fără de lege / voi apuca să le mai văd vreedată ? / eram așa nebun / un sclav și-un rege / în carne desluseam cum mi se bat / plutea un zăst de frați și ploii pribize / prin universul meu înflorat // ... / Apare și versul vituperant, sfîșucitor, cu plesnete usturătoare de bici. Trădarea de patrie, insatitate, mîncuna sînt înfierate în „poemele de ură”. Gama atitudinii este extinsă în poeziile lui Cornelii Vadim Tudor. Limanul împlînirilor finale trebuie atîns cu demnitate. „Îmbrîncește încep să se închege / în ele noi pe rînciul meu bogat / tu, tinerețea mea fără de lege / voi apuca să le mai văd vreedată ? / eram așa nebun / un sclav și-un rege / în carne desluseam cum mi se bat / plutea un zăst de frați și ploii pribize / prin universul meu înflorat // ... / Apare și versul vituperant, sfîșucitor, cu plesnete usturătoare de bici. Trădarea de patrie, insatitate, mîncuna sînt înfierate în „poemele de ură”. Gama atitudinii este extinsă în poeziile lui Cornelii Vadim Tudor. Limanul împlînirilor finale trebuie atîns cu demnitate. „Îmbrîncește încep să se închege / în ele noi pe rînciul meu bogat / tu, tinerețea mea fără de lege / voi apuca să le mai văd vreedată ? / eram așa nebun / un sclav și-un rege / în carne desluseam cum mi se bat / plutea un zăst de frați și ploii pribize / prin universul meu înflorat // ... / Apare și versul vituperant, sfîșucitor, cu plesnete usturătoare de bici. Trădarea de patrie, insatitate, mîncuna sînt înfierate în „poemele de ură”. Gama atitudinii este extinsă în poeziile lui Cornelii Vadim Tudor. Limanul împlînirilor finale trebuie atîns cu demnitate. „Îmbrîncește încep să se închege / în ele noi pe rînciul meu bogat / tu, tinerețea mea fără de lege / voi apuca să le mai văd vreedată ? / eram așa nebun / un sclav și-un rege / în carne desluseam cum mi se bat / plutea un zăst de frați și ploii pribize / prin universul meu înflorat // ... / Apare și versul vituperant, sfîșucitor, cu plesnete usturătoare de bici. Trădarea de patrie, insatitate, mîncuna sînt înfierate în „poemele de ură”. Gama atitudinii este extinsă în poeziile lui Cornelii Vadim Tudor. Limanul împlînirilor finale trebuie atîns cu demnitate. „Îmbrîncește încep să se închege / în ele noi pe rînciul meu bogat / tu, tinerețea mea fără de lege / voi apuca să le mai văd vreedată ? / eram așa nebun / un sclav și-un rege / în carne desluseam cum mi se bat / plutea un zăst de frați și ploii pribize / prin universul meu înflorat // ... / Apare și versul vituperant, sfîșucitor, cu plesnete usturătoare de bici. Trădarea de patrie, insatitate, mîncuna sînt înfierate în „poemele de ură”. Gama atitudinii este extinsă în poeziile lui Cornelii Vadim Tudor. Limanul împlînirilor finale trebuie atîns cu demnitate. „Îmbrîncește încep să se închege / în ele noi pe rînciul meu bogat / tu, tinerețea mea fără de lege / voi apuca să le mai văd vreedată ? / eram așa nebun / un sclav și-un rege / în carne desluseam cum mi se bat / plutea un zăst de frați și ploii pribize / prin universul meu înflorat // ... / Apare și versul vituperant, sfîșucitor, cu plesnete usturătoare de bici. Trădarea de patrie, insatitate, mîncuna sînt înfierate în „poemele de ură”. Gama atitudinii este extinsă în poeziile lui Cornelii Vadim Tudor. Limanul împlînirilor finale trebuie atîns cu demnitate. „Îmbrîncește încep să se închege / în ele noi pe rînciul meu bogat / tu, tinerețea mea fără de lege / voi apuca să le mai văd vreedată ? / eram așa nebun / un sclav și-un rege / în carne desluseam cum mi se bat / plutea un zăst de frați și ploii pribize / prin universul meu înflorat // ... / Apare și versul vituperant, sfîșucitor, cu plesnete usturătoare de bici. Trădarea de patrie, insatitate, mîncuna sînt înfierate în „poemele de ură”. Gama atitudinii este extinsă în poeziile lui Cornelii Vadim Tudor. Limanul împlînirilor finale trebuie atîns cu demnitate. „Îmbrîncește încep să se închege / în ele noi pe rînciul meu bogat / tu, tinerețea mea fără de lege / voi apuca să le mai văd vreedată ? / eram așa nebun / un sclav și-un rege / în carne desluseam cum mi se bat / plutea un zăst de frați și ploii pribize / prin universul meu înflorat // ... / Apare și versul vituperant, sfîșucitor, cu plesnete usturătoare de bici. Trădarea de patrie, insatitate, mîncuna sînt înfierate în „poemele de ură”. Gama atitudinii este extinsă în poeziile lui Cornelii Vadim Tudor. Limanul împlînirilor finale trebuie atîns cu demnitate. „Îmbrîncește încep să se închege / în ele noi pe rînciul meu bogat / tu, tinerețea mea fără de lege / voi apuca să le mai văd vreedată ? / eram așa nebun / un sclav și-un rege / în carne desluseam cum mi se bat / plutea un zăst de frați și ploii pribize / prin universul meu înflorat // ... / Apare și versul vituperant, sfîșucitor, cu plesnete usturătoare de bici. Trădarea de patrie, insatitate, mîncuna sînt înfierate în „poemele de ură”. Gama atitudinii este extinsă în poeziile lui Cornelii Vadim Tudor. Limanul împlînirilor finale trebuie atîns cu demnitate. „Îmbrîncește încep să se închege / în ele noi pe rînciul meu bogat / tu, tinerețea mea fără de lege / voi apuca să le mai văd vreedată ? / eram așa nebun / un sclav și-un rege / în carne desluseam cum mi se bat / plutea un zăst de frați și ploii pribize / prin universul meu înflorat // ... / Apare și versul vituperant, sfîșucitor, cu plesnete usturătoare de bici. Trădarea de patrie, insatitate, mîncuna sînt înfierate în „poemele de ură”. Gama atitudinii este extinsă în poeziile lui Cornelii Vadim Tudor. Limanul împlînirilor finale trebuie atîns cu demnitate. „Îmbrîncește încep să se închege / în ele noi pe rînciul meu bogat / tu, tinerețea mea fără de lege / voi apuca să le mai văd vreedată ? / eram așa nebun / un sclav și-un rege / în carne desluseam cum mi se bat / plutea un zăst de frați și ploii pribize / prin universul meu înflorat // ... / Apare și versul vituperant, sfîșucitor, cu plesnete usturătoare de bici. Trădarea de patrie, insatitate, mîncuna sînt înfierate în „poemele de ură”. Gama atitudinii este extinsă în poeziile lui Cornelii Vadim Tudor. Limanul împlînirilor finale trebuie atîns cu demnitate. „Îmbrîncește încep să se închege / în ele noi pe rînciul meu bogat / tu, tinerețea mea fără de lege / voi apuca să le mai văd vreedată ? / eram așa nebun / un sclav și-un rege / în carne desluseam cum mi se bat / plutea un zăst de frați și ploii pribize / prin universul meu înflorat // ... / Apare și versul vituperant, sfîșucitor, cu plesnete usturătoare de bici. Trădarea de patrie, insatitate, mîncuna sînt înfierate în „poemele de ură”. Gama atitudinii este extinsă în poeziile lui Cornelii Vadim Tudor. Limanul împlînirilor finale trebuie atîns cu demnitate. „Îmbrîncește încep să se închege / în ele noi pe rînciul meu bogat / tu, tinerețea mea fără de lege / voi apuca să le mai văd vreedată ? / eram așa nebun / un sclav și-un rege / în carne desluseam cum mi se bat / plutea un zăst de frați și ploii pribize / prin universul meu înflorat // ... / Apare și versul vituperant, sfîșucitor, cu plesnete usturătoare de bici. Trădarea de patrie, insatitate, mîncuna sînt înfierate în „poemele de ură”. Gama atitudinii este extinsă în poeziile lui Cornelii Vadim Tudor. Limanul împlînirilor finale trebuie atîns cu demnitate. „Îmbrîncește încep să se închege / în ele noi pe rînciul meu bogat / tu, tinerețea mea fără de lege / voi apuca să le mai văd vreedată ? / eram așa nebun / un scl

PRESTIGIUL MONDIAL AL PREȘEDINTELUI PRESTIGIUL ROMÂNIEI

În aceste zile, pe diferite meridiane ale globului am consemnat noi momente de amplă rezonanță internațională...

Lichidarea subdezvoltării și făurirea unei noi ordini economice internaționale în a cărui prefață, dr. Oscar Eduardo Alende arată între altele: „Înțeleg că lucrarea prezidentului Nicolae Ceaușescu...

lui României reprezintă mai mult decât o teorie, reprezintă însăși chintesența politicii externe a României, așa cum este exemplificată în relațiile cu alte națiuni și materializată în documentele prezentate la O.N.U.



Vasile Grigore: „Flori”

UN POET - O LUME MAXIM BOGDANOVICI

Alături de marii poeți Ianka Kupela și Iakub Kolas, Maxim Bogdanovici (1891-1917) a contribuit din plin la fundamentarea literaturii moderne bielorusă.

A avut loc la vârsta de zece ani, la douăzeci și șase de ani, când s-a sfârșit de o boală incurabilă, pentru acea vreme, a lăsat o operă uriașă, egală cu operele tovarășilor săi de drum, ajunși la vârsta senectujii.

Crivăț

Iar bate vântul toba sa măiastră, Din zare-albastră, pină-n zare-albastră, Apoi din tunete se naște aspru cînt...

Bătrînul

O zi cu soare mult și zumzet de albine, Bătrînul leșit din lăza prăvălîită, Apoi s-a desputat făr-de rușine...

Străbunii mei în codru, văoașă și hățit S-au înfrînt și lemnul și cu flara, Pină cînd focul sacru nu le-a tăiat cu para...

Ardeau păduri din zare pină-n zare, Iar soarele ne-a răsărit în ușă...

Scriu stihul pentru cel ce eugeiă cumințe Cu teamă de cenușă, de luptă și de foc, Cu flacăra noi sintem prinși în joc...

Ani de lînerete, Vesnică speranță, Fără de tristețe, Magis și cutezanță.

Frumuseții floarea Îi deschide gura, Mistule ardorează Și nu știm măsura.

Cade beznă densă Peșele cînzul blînd, Dragostei n-î pasă, Ce va fi curînd.

Fii o vesnicie Cîlpă de acum Tînete vie, Nu te face scrum...

Prezentare și traducere de Stelian Gruia

Proba artei

În cadrul celui de-al XII-lea Festival al Filmului American de la Deauville, regizorul Jean Negulesco (40 de filme în 30 de ani) a fost recompensat pentru întreaga carieră artistică...



șit, renumitul Johnny Belinda, care, în 1949, a obținut Oscarul de interpretare feminină pentru Jane Wyman și 12 alte mențiuni, la toate secțiunile posibile.

„În prezent oamenii de cinema nu se gîndesc decât la bani. Cel care lucrează azi la Hollywood are o mașină în loc de inimă.” Este gândul sincer al unui mare om de artă...

REVISTA STRĂINĂ

CULEGEREA anuală de lucrări literare și de publicistică „Creative Young America”, apare de peste șaispezece ani, mai precis din anul 1925...

ÎNCEPÎND de anul trecut, Galeriai Treitakov din Moscova, care adăpostesc cea mai mare colecție de lucrări ale artei ruse și sovietice, sînt închise pentru renovare și este cu totul obișnuit al cuvîntului...

ADOLFO CASARES este scriitorul argentinian de literatură științifico-fantastică. Romanul său recent apărut „Descoperirea lui Morel”, este considerat de critica literară din țara sa ca fiind cartea...

A ÎNCEPUT din viață, la New York, în vîrstă de 78 ani, Mary Hemingway, soția marelui scriitor american, laureat al Premiului Nobel pentru literatură...

În cartea sa însăși să scrie, să devină scriitor, dorință să publice, sub titlu „Debuturile verzi ale Americii”, amintiriile din tinerețile și primele încercări de literatură...

SPORT

Bătînd pasul pe loc

Prin intermediul revistei Flacăra, federația de specialitate supune discuției publice proiectul unui nou regulament de organizare a campionatului de fotbal, la nivelele A și B...

crește foarte puțin sau vor rămîne aceleași doar la divizia națională, spre care se va îndrepta atenția presei, televiziunii, radioului și a tuturor oamenilor dornici de spectacole de calitate...

RASIPURAMA K. NARAYAN, în vîrstă acum de 80 de ani (s-a născut în 1897, în Madras, în familia unui brahman) este una dintre personalitățile de frunte ale literaturii indiene contemporane...

planuri: retrospectiva vieții eroului principal și povestirea ironică a prezentului acestuia, a ultimilor lui zile. Radiu, comerciant-speculant și ghid turistic, se îndrăgostește de Roșia, dansatoare și fetică a unor oameni bine situați social, pe care o ajută să-și vadă împlinit visul de-o viață...

DEZVALUIREA rădăcinilor lor ale conflictului multiscular din Irlanda, reală ce-și propune să realizeze măgulele scriitor englez James Gordon Farrell în noul său roman istoric „Dificultăți”...

Luceafărul Revistă editată de UNIUNEA SCRITORILOR din REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA

Redactor-șef: Nicolae Don Fruntescu, Mihai Ungheanu (redactor-șef adjuncți), A. I. Zăinescu (secretar responsabil de redacție)

REDACTIA: București, Piața Scintell nr. 1, tel. 17 32 09. ADMINISTRATIA: Calea Victoriei nr. 115, tel. 50 74 95. Tiparul executat la: COMBINATUL POLIGRAFIC CASA SCINTEII